

Kansanvallan ja vapauden
asiaa ajava suomenkielinen
päävälehti Yhdysvalloissa

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

ORGAN OF THE FINNISH AMERICAN LEAGUE FOR DEMOCRACY—LEADING FINNISH DAILY IN THE U. S.—EST. 1905

39:s vuosikerta—Vol. XXXIX—No. 18—1943

Perjantaina, Tammik. 22 p. — Friday, Jan. 22

Tilaukshinnat Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Vuosikerta \$6.50 Kolme kuukautta ... \$2.00
Puoli vuotta \$3.50 Kuukausi 75¢
Suomeen: 1 vk. \$10.00, 6 kk. \$5.50

Ilmoitukset, lehti- ja kirjallisuuskokous
Olla ja konttori kokoukset kirjastot ja lehtien välillä
Teella: Raivaaja, Fitchburg, Mass. Konttori: 1121
John Suominen, Mgr. Toimituksen 831

Entered as second-class matter May 1, 1911, at the Post
Office at Fitchburg, Mass., under the Act of March 3, 1879.
Published daily, except Sunday, by the Raivaaja Publishing
Company, 41 Wallace Avenue, Fitchburg, Mass.

Ilmoitushinnat — Satunnaiset ilmoitukset 60 senttiä päi-
littuuna. Seisovista ilmoituksista annetaan tarkempia tie-
toja kysyttyä. Pääkirjoitusten uutisilmoitukset 8 senttiä
sana. Perusluku 25 senttiä.

Subscription Rates in the United States and Canada:
For 1 year \$6.50 For 3 months \$2.00
For 6 months \$3.50 For 1 month 75¢
To Finland: 1 year \$10.00, 6 m. \$5.50

ENGLANNISSA MAANALAIKIA TEHTAITA

Eräskin niistä van-
hassa murtimossa
100 jalkaa syvässä

New York, tammik. 21 p. —
"Katselkaa, rauhallista seutua,
vehnäpeltoineen ja farneineen
ja maalaistyttyä, jotka korja-
vat heinää. Noiden aaltoilevien
vainioiden alla yksi Britannian
erinomaisesti varustettuja luola
tehtaita, jotka parhaan insinö-
riälän mukaan ovat ehdottomas-
ti pomminkeskiä."

Tuohon tapaan kirjoittaa Da-
vid Tutaeff Britanniin kuu-
kaushilteen viime numerossa —
lehtien julkaisija Britannian
tietotoimisto, 30 Rockefeller
Plaza, New York.

Hän kertoo laskeutuneensa
yhdellä sen kahdeksasta hissistä
maan sisään ja tullessa kalliin
alaiseen onkaloon, jonka pinta-
ala on lähes 2,000,000 neliöjal-
kaa (noin 60 eekkeriä.)

Kun tunnelit oli jo kaivettu,
sanoi hän, niin tämän vanhan
kivilouhimon muuttaminen teh-
taaksi maksoi ainoastaan noin
\$3 jokaista \$4 kohti, mitä maan
päällisen tehtaan rakentaminen
olisi tullut maksamaan. Kahdek-
santuhattaviisikymmentä miestä osal-
listui tähän rakennustyöhön, jos
saa piti poistaa 1,000,000 tonnia
kivimurskaa, josta kuitenkin
suuri osa voitoin käyttää seinien
sementtimuuraukseen. Se on va-
rustettu ei ainoastaan ensiluok-
kaisilla koneilla, vaan lämmön-
ja ilmansäätäjillä ja sen jättä-
ilmatortet on käyristetty niin,
että jos pomminkin osuisi teh-
taan päälle ei se tulisi ilmator-
vesta sisään.

Vuonna 1910 Yhdysvaltain ar-
meija maksoi \$30,000 maahan
ensimmäisestä sotilas-lentoko-
neesta.

35 kuollut lento-onnettomuudessa viime perjantaina matkalla Afrikkaan

Kirjailija Eric Knight ja 17 upseeria
sekä muita huomattuja henkilöitä
tuon onnettomuuden uhreissa

Washington, tammik. 21 p. M.
Kolmekymmentäviisi miestä sai
surmansa kun suuri amerikalai-
nen kuljetuslentokone, joka oli
matkalla Afrikkaan, haaksirikou-
tui Hollannin Guinean asumato-
malla rannikolla Etelä-Ameri-
kassa, ilmoitti sotavirasto tä-
nään.

Se oli pahin onnettomuus A-
merikan ilmailun historiassa. Ei
koskaan ennen yksi ilmailuonnet-
tomuus ole vienyt niin monen
amerikalaisen henkiä.

Onnettomuuden uhreihin kuu-
lun:

Eric Knight, englantilais-
syntyinen kirjailija, joka kirjoitti
kirjan "This Above All."

P. E. Foxworth, etevä halli-
tuksen salapoliisi, joka toimitti
tutkimuksia Lindberghin lapsen
kaappauksessa ja otti kiinni ne
kahdeksan saksalaista saboteer-
raajaa, jotka tulivat rannoille me-
suukelailuista.

William Hodson, New Yorkin
kõyhäinhuutokomissio, joka
oli matkalla Pohjois-Afrikkaan
avustustirehtööriksi.

Tuossa tuhoutuneessa lentoko-
neessa myös oli 17 Yhdysvaltain
armeijan upseeria, jotka olivat
matkalla meren taakse varmoille
asemille, ja kuusi siviilihenkilöä
ja tuon lentokoneen miehistö,
joka luku oli yhdeksän.

Lentäessään etelään, tuo len-
tokone putosi asumattomalle
rannikolle Guineassa viime per-
jantaina, tuottaen kuoleman kai-
kille mukanaoleville. Uutiset
onnettomuudesta ovat myöhäs-
tyneet sen takia kun paikalle
pääsyssä meni aikaa ja onnetto-
muuden uhreista oli otettava sel-
vää ja ilmoitettava niistä omais-
sille ennenkuin yleinen uutinen
julkaisiin.

Kenraalimajuri Harold L. Ge-
orge, ilmakuljetuksen komentaja
kenraali, sanoi, ettei onnetto-
muuden syytä ole tietoa, mut-
ta siitä tutkimuksia toimittaa
armeijan lauantaina. Hän huo-
mautti, että "lentokoneen luotsi
oli parhailla alallaan."

Tuhoautuneen lentokoneen tyy-
pi ei ole saatettu tietoon, mut-
ta nähtävästi se oli yksi uusim-
pia 4-moottorisia kuljetuslento-
koneita ja suurempi kuin DC-3,
joita Yhdysvaltain kaupalliset
lentolinjat käyttävät ja joissa
normaalisesti on tilaa 21:lle mat-
kustajalle. Tuota tuhoutunutta
lentokonetta käytti kaupallinen
linja, jota viranomaiset eivät ole
saattaneet tiedoksi, yksi niistä
linjoista, jotka palvelevat armei-
jan ilmakuljetusta vakinaisilla
linjoilla kautta maailman.

Vain yksi mies Massachu-
settsista on surmaansa saaneiden
joukossa. Hän on aliluutnantti
Max Solomon talosta 7 Turnes
Fallside.

JERRY MARCEAU

189 River St. -- Fitchburg, Mass.

Puhelin 1840

FARMAREILLE LUVATAAN LISÄÄ LAINOJA

Ruokavarojen tuotan-
toa tahdotaan lisätä

Washington, tammik. 21 p. —
Maanviljelyssihteeri Wickard il-
moitti tänään, että hänen viras-
tonsa on varannut \$225,000,000
lisää varoja tuotantolainoiksi
maanviljelijöille, jotka tarvitse-
vat rahallista apua sota-ajan ruo-
kapäämäärien saavuttamiseksi.

Lainoja annetaan äskettäin
muodostetun Food Administra-
tion välityksellä.

Ennestään ovat antaneet ja
antavat edelleen lainoja Farm
Credit Administration ja Farm
Security Administration.

"Näitä uusia lainoja", selitti
Wickard, "annetaan ainoastaan
siinä tapauksessa, että lainaaja
välttämättä tarvitsee niitä voi-
dakseen jatkaa tai lisätä oleelli-
sesti välttämättömiin maatalo-
ustuotteiden tuotantoon." Lainoi-
ta peritään korkoa 5 pros.

Tiivistetyn maidon puutetta ei ole

Chicago, Ill., tammik. 21 p. —
Tri Frank E. Rice, Evaporated
Milk Associationin toimeenpane-
va sihteeri, sanoi tänään, että
tiivistettyä maidoa ei tarvitse
annostella tänä vuonna.

Hän antoi laskunsa sen jäl-
keen, kun maanviljelyssihteeri
Wickard oli valtuutanut hinta-
viraston annostelemaan tiivistet-
tyä maidoa ja useita muita ruo-
kalajeja, jos tarpeellista.

Tri Rice lisäsi, että yhtenä
syytä siihen, miksi kuluttajien
ei tarvitse murehtia tuon mai-
don saannista, on se, että alhai-
nen tuotantoaste sivuutettiin
joulukuun puolivälissä ja tuotan-
to on lisääntymässä.

TULIPALO TUHONNUT 25 KASARMIA

Kova tuuli nopeasti
levittänyt liekkejä

Omaha, Neb., tammik. 21 p. —
Tulipalo, joka hävitti 25 kasar-
mirakennusta keskitysleirillä, jo-
ka on armeijan harjoitusleirin
Camp Carsonin, Colo., vieressä,
aiheutti \$1,000,000 vahingon, il-
moittivat armeijavirkailijat tä-
nään. Rakennukset olivat tyhji-
nä ja kukaan ei loukkaantunut.

Insinöörit kertoivat, että kova
tuuli lennätti erään rakennuksen,
jossa oli tuli, toista rakennusta
vastaan sytyttäneen viimein tullen,
ja liekit levisivät pian yli
leirin.

Kuuluisa myrky- kaasun keksijä kuollut

Chicago, Ill., tammik. 21 p. —
Prof. Lee Lewis, 64-vuotias ke-
mianopettaja Northwestern yli-
opistossa ja muissa laitoksissa,
kuoli kotonaan Evanstonissa eil-
en illalla.

Vuosina 1917—18, prof. Lewis,
ollessaan kapteenina kemiallisessa
sotapalveluksessa, keksi Le-
wisite-nimellä tunnetun sotakaas-
un, joka on tunnettu tappavin
kaikista myrkykaasuista — tu-
hoisampi kuin sinappikaasu, joka
aiheutti suurinta tuhoa ensim-
mäisessä maailmansodassa. Hän
keksintönsä ei vielä ehditty
koetella sotaoloissa, mutta rau-
han tullen toistutuhatta tonnia
tuota kaasua jo oli matkalla
Ranskaan ja sitä valmistettiin 10
tonnia joka päivä. Sodan jäl-
keen vietin kaasu, jota jo oli
kertynyt varastoihin useita tu-
hansia tonneja, 50 mailin päähän
Atlantin merelle ja upotettiin
kolmen mailin syvyyteen.

Yhtiö syytessä teräsvillan valmistamisesta

New York, tammik. 21 p. —
Brooklyniläinen Brillo Manu-
facturing Co. ja kaksi sen virkaili-
jaa tänään asetettiin liittovaltion
oikeudessa syytteenkäsennettävä-
ksi sotakannan määrärauksen rikko-
misesta, joka kieltaa raudan ja
teräksen käytön ei-välttämättö-
mien sota- ja siviilivälineiden
tuotannossa.

Suurlautakunta hyväksyi kak-
si eri syytöstä, joiden mukaan
yhtiö on käyttänyt enemmän
kuin 1,000,000 paunaa terästä te-
räsvillan valmistukseen kotikäyt-
töä varten. Jutun käsittely al-
kaa maalisik. 3 p.

8,000 brittiläistä virkailijaa täällä

Lontoo, tammik. 21 p. — Sir
Kingsley Wood, raha-asioiden
ministeri, kertoi edustajahuo-
nossa tänään, että Britannian
sodanlaitoksissa toimissa nyt on
Yhdysvalloissa noin 8,000 hen-
keä, joista noin kolme neljättä-
osaa on palkattu virallista paikka-
kunnilla joilla virastot ovat.
Kaikkien sellaisten toimistojen
järjestelyä tutkitaan siinä mie-
lessä, että voitaisiinko varoja
säästää, hän lausui.

Postia Sveitsistä Yhdysvaltoihin jälleen tulee

Bern, Sveitsi, tammik. 21 p. —
Tänään jälleen alettiin lähettää
postia Sveitsistä Yhdysvaltoihin,
Suur-Britanniaan, Espanjaan,
Portugaliin ja Islantiin. Posti-
virkailijat ilmoittivat, että ilmapos-
ti Espanjaan, Portugaliin ja Ir-
lanttiin lähetetään joko Roman-
taikka Stuttgartin kautta. "Myö-
hästyminen postikulussa on odo-
tettavissa sensuurin takia", tuos-
sa tiedoituksessa mainittiin.

ILMATIETOJA

Kylmyys jatkuu ja tuuleskele
tänä iltana. Ailin lämpö vain
muutamia asteita korkeampi
kuin viime yönä.

Saksalaisten kerrotaan pel- käävän venäläisten hyökkäystä Suomen kautta Norjaan

Falkenhorst, saksalaisten ylipäällikkö, vahvas-
ti varustaa armeijansa torjumaan sitä,
ruotsalaisten tietojen mukaan

VENÄLÄISET ETENEVÄT KUUDELLA RINTAMALLA

Britannian kahdeksas armeija Tripolin por-
teilla; päävarustusten sanotaan murtuneen

Lontoo, tammik. 22 p. — Sak-
sa vahvasti varustaa armeijansa
kaukaisessa Norjassa peljäten ai-
kaista venäläisten hyökkäystä
Suomen kautta sinne.

Samaan aikaan harvinaisen tie-
toiset epäviralliset lähteet Ruot-
sissa kertoivat, että jos Norja
tulee sotatähtämöksi, niin Ruot-
si heti pysäyttää saksalaisten
"lomajoukkojen" kulun alueensa
läpi.

Sen lisäksi, että saksalaisten
sanottiin olevan huolissaan tuon
uuden Venäjän taholta uhkaavan
vaaran suhteen, Tukholman viestit
kertoivat tilanteen Unkarissa
tulevan vakavammaksi, että yksi
viidestä Venäjän rintamalla ole-
vasta unkarilaisdivisioonasta on
kutsuttu takaisin ja että Unkarin
hallitus ei ole ainoastaan
kieltäytynyt lähettämästä vereh-
ystä joukkoja Venäjälle, vaan voi-
kutsua takaisin nekin, joita siel-
tä nyt on.

Tukholman uutiset kertoivat,
että huolimatta äärimmäisen su-
rista kuljetusvaikeuksista, ken-
raali Nikolaus Falkenhorst, sak-
salaisten ylipäällikköä Norjassa,
tuntuu vahvistaa Saksan poh-
joisia varuskuntia, varsinkin
Vardi-Vadsö-Kirkenes—Vuorei-
ja-Vesisaari-Kirkkoniemet-alueel-
la Varankivuonon ympärillä, mis-
sä Norja rajautuu kapeaan Pet-
samon niemeen, jonka yli venä-
läiset voisivat hyökätä yhdessä
päivässä.

Tukholma sanoi Saksan pel-
käävän venäläisten hyökkäystä
arkiseen Norjaan kuin liittolaisten
hyökkäystä Norjan rannikolle.

Arvelaan, että tieto Saksan
venäläis-hyökkäyksen pelosta
saattoi Ruotsin hallituksen hil-
jattain varottamaan, että se tu-
lee puolustamaan alueitaan mitä
hyökkäystä vastaan tahansa ja
antamaan ruotsalaisille varus-
kunnille määräyksen asettua
vastarintaan ilman nimenomaisia
määräyksiä ja pitää valheellisin-
nä tahansa määräyksiä ampu-
misen lopettamisesta.

Venäläiset etenevät kuudella rintamalla

Moskova, tammik. 22 p. —
Venäjän talvi-offensiivi meni e-
teenpäin lisääntyvällä vauhdilla
kuudella rintamalla tänään, vi-
ruallisten uutisten kertoessa sak-
salaisten taas kaatuneen tai jou-
tuokseen vaagiksi 5,000 miestä ja
merkkien osoittaessa, että rynn-
nistys Leningradin piiritysket-
juun isketyn aukon laajentami-
seksi edistyi.

(Saksan ylijohdosta ensimmäisen
kerran paljasti kotirintamalle
vakavat vastoinvaimen Venä-
jällä. Tämän päivän tiedon-
annonna sanottiin, että saksalai-
set joukot Stalingradissa olivat
"läheisesti saartatut" ja että
voimakkaat venäläiset joukko-
osastot olivat murtaneet heil-
län puolustusvarustustensa läpi
useita kilometrejä syvästi kau-
pungin länsipuolella. Tiedonan-
nossa kerrottiin myöskin, että
venäläisten läpimurto oli alka-
nut itärintaman koko eteläisellä
sektorilla, että saksalaiset jou-
kot Itä-Kaukaasiassa olivat "ir-
roitautuneet vihollisesta" ja et-
tä saagen voimakkaita venäläis-
ten hyökkäyksiä oli käynnissä
Leningradin sektorilla, Laato-
ka eteläpuolella.)

Virallisessa Neuvostoliiton tie-
donannon ei ollut mitään yk-
sityskohtaisia tietoja taistelus-
ta.

ia Leningradin kaakkoispuolel-
la, missä venäläiset ovat mur-
taneet 10—12 mailia leveän
"porstuan" auttaakseen tuota
kaatan piirittettyä kaupunkia.

Kerrottiin kuitenkin, että ve-
näläiset jälleen hyökkäivät Laa-
tokan eteläpuolisella alueella,
otaksuttavasti ajaakseen saksa-
laiset kauemmaksi Neva-joelta
ja heittääkseen heidät pois tihe-
ästä konkritiittisen kulausku-
psekkaiden ja linnoitusten ver-
kostosta, jonka he ovat rakenta-
neet Leningradin johtavien rau-
tateiden varsilta.

Venäläiset enenevällä vauhdilla
hyökkäsivät joko suoraan taikka
pihtiliikkein Harkovaa, Ukrai-
nan teollisuuspaikakuntia, Do-
netsin alueen teollisuuskeskusta
Voroshilovgradia, Kaukaasian
porttia Rostovia, Salskia, Stal-
ingrad-Tikhoretsin rautateiden yk-
tymäkohtaa, ja Armaviria kohti,
joka on 165 mailia kaukkoen
Rostovista, Kaukaasian rautatien
varrella.

Tripolin päävarustusten sanotaan murtuneen

Lontoo, tammik. 22 p. — Liit-
tolaiten radioviestit kertoivat
tänään, että Tripolin päävarus-
tukset ovat murtuneet ja että
Britannian kahdeksannen armei-
jan etujoukot ovat tunkeutuneet
tuon palavan kaupungin laiteille.

Tärkeä Castel Beniton lento-
kenttä, 10 mailia etelään Tri-
polista, melkein varmasti on
brittiläisten hallussa, Kairon ra-
dion mukaan. Jos brittiläisten
lentokoneet voivat toimia Castel
Beniton asemalta, niin ne anta-
vat hirtittävää iskua Tripolin
kaupungille ja satamalle, joka
jo saavua aikaisempien hyökkä-
ysten johdosta.

Liittolaisten viralliset lähteet
olivat väitti kahdeksannen armei-
jan aseman suhteen, mutta Af-
rika-joukon jätteen peräänty-
minen Tripolista Tunisiassa kohti
näytti jatkuvan entisellä vauh-
dilla "satoja mailia käsittävän
helvetin läpi."

Amerikalaiset ja brittiläiset
lentokoneet eivät antaneet sak-
salaistille ja italialaisille lepoa.
Akselijoukkoja niille kaukana
kuin Ben Gardanessa, 20 mailia
Tunisian sisäpuolella, pommitti-
ttiin. Sotilashavainnoitsijat
luulivat marsalkka Erwin Rom-
melin koettavan pelastaa mah-
dollisimman paljon joukkojaan
voidakseen asettua vastarintaan
Mareth-linjalla Tunisiassa, 82
mailin päässä Tripolitaniaan ra-
jalta.

Tripolin kukistuminen olisi
huippua kolme kuukautta sitten
alkaneelle offensiiville, jonka ah-
distamana Afrikan-joukot pe-
rääntyivät 1,400 mailia melkein
ennenkuulumattomalla vauhdil-
la.

Brittiläiset näyttävät aikovan
ahdistaa saksalaisia ja italialai-
sia kaiken matkaa Tunisian
saakka. Lontoon sotilashavain-
noitsijat sanoivat olevan mer-
kejä siitä, että kahdeksas armei-
ja on lähettänyt eteläisen ko-
lannon kiertämään Tripolin ja
yrittävän ehkäistä vihollisen pe-
rääntymisen kaupungin takana.
Saksalaiset Tunisiassa kehitti-
vät paikallista offensiivista Pont
du Fahsin lounaispuolella pitääk-
seen auki porstua, jonka kaut-
ta Afriko-joukot voisivat paeta.
Kaksi saksalaista kolonaa ete-
ni rinnakkaisia laaksoja pitkin
ranskalaisten hallussa olevia a-
semia vastaan. Yksi kolonna

Yhdysvallat ei voi ruokkia maailmaa, sanoo Hoover

Lihaa ja siipikarjaa
vähemmän kuin 1917

New York, N. Y., tammik. 21 p. —
Entinen presidentti Herbert
Hoover lausui tänä iltana, että
me lähettämme vähemmän kuin
puolet lihaa ja rasvaa liittolaisil-
lemme siitä mitä me lähettimme
ensimmäisen maailmansodan ai-
kana, ja meillä sittenkin on vä-
hemmän nämä tarvikkeet koti-
rintamalla kuin ne olivat silloin.
Ehkäteen valmistetussa pu-
heessaan National Industrial Con-
ference Boardin kokouksessa
Mr. Hoover kehotti, että meidän
on katselemaan maataloutta am-
muketeollisuutena.

Hän esitti maataloustuotannon
vähyyden, hintojen kontrollioimis-
menetelyt ja 75 prosentin vä-
hennyksen maatalouskoneiden
valmistamisesta esteenä ravinto-
amieiden tuotannon lisäämisessä
ja maailman pelastamisessa a-
narkista sodan jälkeen.

Suurimpia broleemeja edes-
säonne, lausui tuo entinen presi-
denti, on se, että siipikarjaa sit-
ten maailmansodan on vähenty-
nyt verraten ihmisten lukuun.

Ensimmäisen sodan jälkeen
meillä oli 26 prosenttia enemmän
lihakarjaa jokaista mielenosa-
laimista kohti kuin meillä oli 23
vuotta myöhemmin tammikuun
1 p:nä 1942. Ja meillä oli 26
prosenttia enemmän sijoja kan-
saan verrattuna. Meillä oli 5
prosenttia enemmän maitoa en-
nen kuin meillä oli nyt, mutta
nykyiset lehmät antavat enen-
män maitoa. Ja meillä on vä-
hemmän nyt kanjoja, mutta ne
antavat enemmän.

Välttämätöntä tehtäviä nyt, Mr.
Hoover lausui, on lisätä siipikar-
jaa ja lehmii ja tuottaa enem-
män kasvissyöjiä.

Esitellen numeroita tarpeetto-
masta karjan laittamisesta, tuo
entinen presidentti lausui, että
teurastamalla saadaan väliaikai-
sesti lisää lihaa, mutta se on har-
vainto pelastus pulasta.

Teurastuksella ei ole vielä ai-
heutettu tuhoa, hän lausui. Me
emme kuole nälkään eivätkä liit-
tolaisemmekaan.

Mutta nämä demoraaliseraa-
vat voimat jatkavat työtään ja
jos me kuljemme edelleen sa-
maan suuntaan, me tulemme nä-
kemään enemmän puutetta.

oli pysäytetty Roban edustalle,
22 mailia lounaseen Pont du
Fahsista, ranskalaisten kerton-
nan mukaan, mutta toisen ko-
lannon sanottiin uhkaavan Ous-
seliaa.

Yhdysvaltain yhdeksännen 1-
mailijoukon tiedonanto, joka jul-
kaistiin Kairossa, kertoi, että
amerikalaiset järeät pommitta-
jat ja taistelukoneet ottavat o-
saa akselin perääntymisen häi-
rintään. Amerikalaiset Libera-
tor-pommittajat ovat hyökän-
neet itsessään Tripolin satama-
sa olevia laivoja vastaan.

Liittolaisten upottaneet viisi akselin sukelluslaivaa

Rio de Janeiro, tammik. 21 p. —
Liittolaisten sotalaivat etelä-At-
lantilla ovat upottaneet viisi ak-
selin sukelluslaivaa kuukauden
ajalla, ilmoitti amiraali Jonas H.
Ingram, kohottaen kymmenen
niiden sukelluslaivojen luvun,
jotka liittolaiset ovat lähettäneet
meren pohjaan katkerassa so-
dassa näillä vesillä.

Ingram oli optimistinen etelä-
Atlantin sodan suhteen, selittäen
"verrattain harvoja liittolaisten
laivoja on upotettu."

PROF. AIMO CAJANDER KUOLLUT

Oli Suomen pääminis-
terinä pari vuotta

Helsinki, tammik. 21 p. — Pro-
fessori Aimo Kaarlo Cajander,
joka oli Suomen pääministerinä
vuodesta 1937 Venäjän aloitta-
man talvisodan syttymiseen saak-
ka marraskuussa 1939, kuoli tä-
nään sydäntautiin, 63-vuotiaana.

Prof. Cajander oli kasvitietei-
lijä ja metsänhoitomies. Hän tuli
kasvitieteen dosentiksi 1904 ja
metsänhoitotieteen professoriksi
v. 1911 ja metsähallituksen v.t.
ylitirehtööriksi v. 1918. Hän kul-
ki tutkimusmatkoilla m.m. Poh-
jois-Venäjällä ja Siperiassa ja
on julkaisut useita huomattavia
teoksia tutkimustensa tuloksista.

RUOKA JA ASEET ENSIKSI, VASTA SITTEN MIEHET

Bankhead sanoo:
U. S. tuottamaan,
liittol. tappelemaan

Washington, tammik. 21 p. —
Senaattori Bankhead, Alabaman
demokraatti, tänään kongressis-
sa teki sellaisen ehdotuksen, et-
tä kongressi tutkisi kysymystä
armeijan koon rajoittamisesta ja
hän heti paikalla sai vahvaa kan-
nattavaa maatalousvaltioiden e-
dustajain taholta.

Bankhead väitti, että Yhdys-
vallat voi parhaiden antaa akse-
livaltojen voittamista tuottamal-
la aseita ja ruokaa ja jättämällä
liittolaisille miesten hankki-
misen armeijaan.

Ollen samaa mieltä senaattori
Bankheadin kanssa, senaattori
Wheeler, Montanan demokraatti,
lausui, että hänen ymmärtääk-
seen Venäjä tarvitsee ruokaa-
varaita enemmän kuin ammu-
ketteja. Senaattori Wheeler sa-
noi, että jos Yhdysvallat yrittää
kehittää 12,000,000 miehen ar-
meijaa ja siitä huolimatta ruok-
kia ja aseista liittolaisiaan niin
meidän edessämme on taloudelli-
nen perikato.

Senaattori McNary, Oregonin
republikaani, ja Thomas, Okla-
homan demokraatti, sanoivat kan-
nattavansa Bankheadin esittämiä
tutkimuksia.

Nykyisten arvioiden mukaan
miesten luku meidän asevoimis-
samme tämän vuoden lopussa tu-
lee olemaan 9,700,000. Bankhead
sanoi, että luku nyt jo on 7,000,-
000 ja suunnitelmia on lisätä lu-
kaa 400,000 kuukausittain.

Puheensa senaattile, Bank-
head lausui, että hänestä näyt-
tää vaarallista vetää suurem-
paa määrää miehiä asevoimista
dusta armeijaan. Hän kehotti
kongressia uudelleen tutkimaan
ja harkitsemaan miesvoimaoh-
jelmaa kokonaisuudessaan ja
määräämään maksimin miesten
armeijan ottamiselle sekä teki
asiaa koskevan ehdotuksen.

Amerikalaiset pommittaneet
japanilaisten laivoja

Liittolaisten päämajaa, tammik.
22 p. — Ylijohdus ilmo

TOIMITUKSEN OSASTO

TOIMITUS
YRJO MAKELA OSKARI TOKOI A. E. USENIUS
HENRY PURANEN L. MOILANEN

Lehteen ajotut kirjoitukset ja toimitukselle kuuluvat kirjeet on lähetettävä osoitteella: Raivaajan toimitus, Box 600, Fitchburg, Mass. — Tel. 131

OUR POLICY

"The purpose of the Association shall be to help preserve the ideals and traditions of our country, the United States of America, to revere its laws and inspire others to respect and obey them, and in all ways to aid in making this country greater and better"

MEMBER

NEW ENGLAND
AMERICAN NEWSPAPER ASSOCIATION

PÄIVÄNKATSAUS

CHILE LIITTYNYT YHDISTYNEIHIN KANSOIHIN

Chilen päätös rikkoa diplomaattiset suhteensa akselin kanssa toi arvokkaan liittolaisten Yhdistyneiden Kansojen ryhmään ja tarjoaa uuden todistuksen muutoksesta nykyisessä taistelussa. Voimat, joita värväytyy Hitleriä ja hänen apulaisiaan vastaan Euroopassa ja Japania vastaan Aasiassa, lisääntyvät sitä mukaa kun näiden itsevaltioiden voimat toivottavasti vähenevät.

Argentina on enää ainoan pallonpuoliskon maa, joka ylläpitää diplomaattisia suhteita akselimaiden kanssa. Ja me saamme olla varmoja, että se tulee noita suhteita jatkamaan niin kauan kun ne tarmokkaat saksalaiset ainekset, jotka tähän saakka ovat kontrolloineet maan hallitusta, kykenevät käyttämään valtiolaivan peräsiintä. Mutta tässäkin latinalaisten Amerikan tasavallassa kansan oppositio Castillon hallitusta vastaan lisääntyy ja käy selvemmäksi jokainen kulua kuukausi. Pommistelu yhdistää kaikki oppositiovoimat maassa, tarkoituksella ajaa fasisit vallasta pois, ovat voimistumassa.

Ei ole epäilystäkään etteivät sotarintamilla tapahtunut käänne olisi näytellyt osansa Chilen tekemässä päätöksessä. Se myös on synnyttänyt ilmeisen kapinoinnissuunnan Hitlerin europalaisissa vasalimaissa. Romania ja Unkari, joiden sanotaan olevan räjähdyssysteissä, ovat omaksuneet jyrkemmän suhtautumisen Berliiniä kohtaan. Suomi pyrkii löytämään ulospäin onnettomasta tilanteesta. Italia on vajonnut epätoivoon synnyttämällä välinpitämättömyyteen.

Chilen mukautulo on tervetullut kehitysvaihe. Se lupaa laajemman perustuksen Amerikan maiden väliselle yhteistoiminnalle jälleerakennuskysymyksissä.

TULEVAN RAUHAN SUUNNITELMIA

Paljon paremmin kuin viimeisen maailmansodan aikana nyt käsitetään, että tulevan rauhan ehdoista täytyy ainakin pääkohdissaan sopia jo sodan kestäessä niin että rauhasta tulee kestävä ja sellainen, että sen kautta saavutetaan parempi maailma, jossa sodat ovat mahdollisia. Suunnitelmat, jos niitä edes siksi voi sanoa, ovat vielä yksityiskohdiltaan epäselvät ja puutteelliset, mutta yhteisenä päämääränä niillä on pyrkimys parempaan maailmaan ja sodattomaan yhteiskuntaan.

Perustana näille suunnitelmille on pidettävä presidentti Rooseveltin julistama neljä vapautta nimittäin: uskonnon vapautta, sanan vapautta, vapautta pelosta ja vapautta puutteesta. Näiden vapauksien perustalla ihmiskunnan hyvinvointi vaan on saavutettavissa ja siitä syystä jokainen suunnitelma, jossa nämä vapaudet ei ole ihmisille turvatut, on tuomittu epäonnistumaan.

Toisena perustavana asiakirjana on pidettävä niinkutsuttua Atlantin Charteria joka sisältää kahdeksan eri kohtaa, jotka lyhyesti esitettynä ovat seuraavat: 1) ei aluevaltauksia; 2) alueiden vaihdokset ja siirrot tulee riippua ihmisten vapaasta tahdosta; 3) itsenäisyys on palautettava kaikille niille maille, joilla se on ryöstetty; 4) raaka-aineiden saanti on taattava kaikille maille tasavertaisesti; 5) työväen yleistä elintasoa on parannettava; 6) jokaiselle maalle on taattava vapaus omalla alueellaan; 7) merien vapaus rauhan aikana ja 8) hyökkääjämaiden aseistariisuminen. Näihin kahdeksaan kohtaan sisältyy presidentti Wilsonin viime maailmansodan lopussa julkaisemat 14 pointia. Tähän lisäksi tulee noin vuosi sitten yhdistyneiden kansakuntien antama julistus, jossa pääkohdissaan Atlantin Charteri vahvistetaan yhteiseksi ohjelmaksi.

Näiden lisäksi, paitsi presidentti Rooseveltia, joka useissa eri puheissaan on korostanut Atlantin Charteriin sisältyvien vapauksien ja periaatteiden toteuttamisen välttämättömyyttä, useat toisetkin tämän maan huomatuimmat johtajat ovat siitä mieltä, että kansainvälisen vahvoman alaiseksi niin, että nuorin sukupolvi heti kouluissa istutetaan rauhan rakkautta ja kunnioitusta kansainvälisille periaatteille kohtaan. Tälle puheelle on annettu sitäkkin suurempi arvo ja merkitys kun tiedetään, että Wallacella oli pitkä keskustelu presidentti Rooseveltin kanssa ennen kuin hän tämän puheensa piti. Wallacen puhe onkin herättänyt suurinta huomiota myöskin Euroopassa ja italialaiset lehdetkin näkevät siinä paljon hyvää ja kannatettavaa kun taas saksalaiset lehdet näkevät siinä amerikalaisen tarkoituksen päästä hallitsemaan maailmaa.

Muista amerikalaisista, jotka sodan jälkeisiä asioita ovat käsitelleet, kannattaa mainita Wendell Willkie. Hän puheissaan on erikoisesti korostanut aasialaisten kansojen vapautusta sen siirtomaapolitiikan alaisuudesta, jota niihin näiden on noudata. Hän myöskin korostaa sitä, että kansojen on päästävä sovintoon ja yhteistyömyyteen jo sodan kestäessä sillä jos rauhanehdotuksia sopiminen jätetään siksi kun sota on päättynyt, rauhasta saattaa tulla samanlainen kuin Versaillesin rauhakin oli. Huomiota herätti myöskin entisen presidentin Herbert Hooverin puhe, jossa hän sodan jälkeisen kufuuden suurutta ja sen lieventämiskeinoja selosti sekä ehdotti, että sodan jälkeen ei aluksi yritettäisiakaan lopullista rauhansoa, vaan tehtäisiin jonkinlainen väli rauha, jonka kestäessä kaikille kansoille varattaisiin jäähdyttämisaikaa kyetäkseen kiilloittomasti harkitsemaan pysyvän rauhan ehtoja. Vasta sen jälkeen kun ihmiskunta olisi saanut rauhassa haiduttua sodan aikaansaamaa kiihkoa ja sen jälkeen kuin tulevan rauhan taloudellisia ehdoista olisi päästy täyteen selvytyteen, pysyvä rauha solmittaisiin.

Mikäli amerikalainen mielipide on kysymyksessä niin on se yleensä kollektiivisen rauhan kannalla. Mutta ei puutu vastusta-

jiakaan. Isolationistit eivät tosin julkisesti vastusta kollektiivisen rauhan aikaansaamista ja kansakuntien yhteisvastuuta, mutta yrittävät pilkata ja väheksyä sellaisen rauhan merkitystä. Samalla tämän maan konservatiivinen aines näkee sellaisessa kollektiivisessä ja yhteisvastuullisessa rauhassa vain "New Dealin" eli uuden ajan jatkoa ja he sen vaimontuneina vastustajina vastustavat myöskin sellaista rauhaa, jossa ilmenee New Dealin vaikutusta. Wallacen puheessa he näkevät sekavaa tunteellisuutta ja harhaan johtavaa idealismia ja kysyvät, että tarkoittaako se sitä, että me ulotamme TV:än myöskin Tonavalle ja alamme jakaa maitoa hottentotoille.

Mikäli muiden maiden johtajain mielipiteitä tunnetaan, niin ne ovat sekavammat kuin amerikalaisen. Muiden muassa Winston Churchill, joka on allekirjoittanut Atlantin Charterin ja myöhemmin yhdistyneiden kansakuntien julistuksen, sitäkin myöhemmin on Englannin parlamentin alahuoneessa sanonut, että "me pidämme osanamme". Hän nähtävästi tahtoo myöskin karttaa tekevästä enään mitään lupauksia taikka ennakkosopimuksia tulevast rauhasta, koska hän sanoo, että meidän on nyt huolehdittava vaan sodan voittamisesta ja sitten ehditään keskustella ja sopia rauhanehdoista. Toisen suuren kansan, Venäjän, johtaja Josef Stalin on myöskin puhunut asiasta. Hän nähtävästi haluaa myöskin kiertää pääasiaa ja puhuu enemmän sivuseikoista. Tosin hän mainitsee yhteistoiminnasta Puolan kanssa, mutta ei puhu halsista saan niiden pienten kansojen oikeudesta ja alueellisesta koskemattomuudesta, jotka Venäjä valloitti ennen Saksan hyökkäystä, nimittäin Viron, Latvian, Liettuan ja sen osan Suomen alueellisesta koskemattomuudesta, jonka Venäjä anasti niukstutun talvisodan jälkeen. Selvästi huomaa että he tahtoivat olla hyväntahtoisia ja jalonmielisiä milloin toisen oma on kysymyksessä, mutta pitävät tiukasti kiinni ennen anastetuista eduistaan ja "oikeuksistaan", milloin oma on kysymyksessä.

Sitavastoin Kiinan johtaja Tshian Kai-shek korostaa kansojen vapautta ja itsenäisyyttä sekä vaatii Kiinalle täydellistä suverääniteettiä niin, että Kiina saa takaisin siltä ennen valloitetut alueet, niihin kuuluen yli sata vuotta sitten Englannin valtaama Hong Kong ja kaikkien ekstraterritoriaalioikeuksien lakkauttamista, kuten Yhdysvallat puolestaan ovat jo tehneetkin. Etelä-Afrikan tiljääks pääministeri, entinen buurikenraali Smuts, on taas sanonut, että Englannin imperiumi oikeastaan hajosi jo yhdeksänentoista vuosisadan lopussa, joten kysymyksessä nyt täytyy olla brittiläisten kansojen yhteys "Commonwealth", niinkuin hän sitä kutsuu, jossa vallitsee järjestetty ja systemaattinen vapaus. Ja mikäli Intia on kysymyksessä, niin sille täytyy myöskin myöntää perustuslaillinen vapaus.

Mikäli Europa ja vanhamaailma ovat kysymyksessä niin ainoastaan niinkutsutussa alistetuissa kansoissa kaipaus kollektiivisesta ja tulevasta rauhasta, joka takaa kaikille kansoille samanlaiset vapaudet ja elämisen oikeudet, on voimakas kun taas niinkutsutuissa herrakansoissa sellaisen rauhan kaipaus on paljon heikompi ja ne mieluummin haluavat saada rauhaa, joka palauttaa niille kaikki sodan edelliset oikeudet ja takaa niille johtavan aseman kansojen yhteisen neuvostöydän ääressä. Eteit tulevasta rauhasta tule toinen Versaillesin rauha, joka valmistaa maaperää vaan koimanneille ja jos mahdollista vieläkin kiihittävämmälle maailmansodalle, niin vapautta ja rauhaa rakastavien ihmisten on liitettävä paljon lujemmin yhteen ja koottava voimansa oikeamielisen ja pysyvän rauhan aikaansaamiseksi. On suuri vaara, että Atlantin Charterista tulee samanlainen historiallinen asiakirja kuin oli presidentti Wilsonin neljätoista pointia, jotka ensin esitettiin aselepon ja sitä seuraavan rauhan perustaksi, mutta jotka sitten joutuivat vaan historian muistikirjan lehdille. Amerikan kansan, joka tälläkertaa on paljon enemmän johtava kansa kuin vielä viime maailmansodan aikana, on nyt pidettävä varansa ettei sen työn ja taistelun tulokset juokse hiekkiaan, vaan että näiden raskaiden uhrauksien tuloksena ihmiskunnalle saadaan pysyvä rauha, jossa on voimassa presidentti Rooseveltin julistamat neljä vapautta: uskonnon vapaus, sanan vapaus, vapaus pelosta ja vapaus puutteesta.

JUTUSTELUA

Leipäveitsi

Ajattella, että yhden sukupolven avulla olemme edesneet niin pitkälle, että emme enään paista leipää ja olemme lakanneet leikkaamastakin leipää. Hallituksiemme arvostella senaattissa, protesteeratessaan hallinnollista määräystä vastaan, joka kielsi leivän leikkaamisen leipomolaita, viittasi, että tuolla päätöksellä tehdään välttämättömyksiä perheen emännille leipäveitsen osko kautta maan. Epäilemättä asia siten on. Vain harvat vanhoillahan elävät ovat voineet pitkiäkin sahatarhoista leipäveitsistään ja ovat leikkaneet itse leipänsä, mutta sellaiset ovat polkkeuksia.

Nyt kouluissa olevat Johannat ja Pekat eivät ehkä ole kertaakaan nähneet leipää leikkavain perheen keltiä. Mikäli paistuvaa leivä hajun sieraamisessa tunteen on kysymyksessä, heidän nuorilla isillään ja äidillään tuskin on ollut sellaista miellyttävää kokemusta. Yksinäjä farmeilakin leipurin leipä on tullut käytäntöön askelsinä vuosina. Maaseudun maan vierellä tavallisen postilaatikon rinnalla on suurempi laatikko. Se ei ole siinä samankaltaista, vaan leipä varten. Leipuri jakaa leipää maaseudulle samalla tavalla kuin postimester postia. Ja leipä farmillekin epäilemättä tuli valmiiksi lakkauttuna. Tällainen ei ole lainkaan hämmästyttävää Yhdysvalloissa. Ennen sotaa tavallista kotitaskareista yhä usampi joutui ukkopolisen spesialistin tehtävään. Leipä voidaan leikata nopeammin ja tasaisemmin koneella, jonka vain leipurin kannattaa ostaa. Ja leipuri vakenne valmistamaan leivän paljon vähemmällä valvalla ja tuhauksella kuin mamma.

Mutta siinä ei ole läheskään yhtä paljon haavea pienelle Johannille ja Pekalle. Heillä ei ole aavistustakaan kuinka mukava oli tulla kotiin lauantaina ilta-aikaan ja saada paistuvan leivän tuoksu sieraamisesta avattuun keittiöön. He eivät tiedä mitään siitä miellyttävästä tunteesta mikä joutuu otuksesta kun leipä otetaan juhlaan, se jäähtyy niin paljon, että

sitä voidaan leikata ja sen päälle levittää voita — anteeksi, että käyntä tuota vitsailuaissa kaukopolissa nyt luovointia sanaa — minun piti käyttää sanaa puuvotta. Siinä leivät olivat keltiksi leikannalla, puidas astiain pyyhke levitettiin niiden päälle ja siinä odotti että saisi siitä murean kannan. Ja myöskin kotona tavallin leipoa kahvileipää ja kakkua. Leipätaikinaan oli helppo lisätä munaa, sokeria ja ruusinoita ja lehdä siltä kakkua. Se tavallisesti tarkoitettiin sunnuntai-aiomuksi, mutta jos olti oikein kiiltä, well, ehkäpä saiti siltä hyvän viltteen jo lauantaina.

Tuoreen leivän leikkaaminen oli aina mieleenpintoista. Mammalla oli alati leivervaterian veltti ja lapset katoivat kun hän vastasi siltä leipäkiilvudne. Jos leipä oli vahsa uunista otettua se litiistyi veltin pannon alla ja silloin oli odotettava hiukan kauemmaksi. Se vain saatiin leivän maistamaan sitä makeammalla sitten kun sopiva leikkauksa tuli.

Ovatko siis nuo menneitä ajkoja? Leipäveitsistä seuraava askel voi olla kotitekoisen leipä. Jotkut perheenemännät ovat jo läheneet tälle uhkarokkeelle oralle ja perheen jäsenet inostuneina yllyttävät häntä jatkamaan.

Näyttää kuin edesämme olisi täydellinen leipäleipomoon renessanssi.

Tasmanin muistolle

Uusseelantilaiset ovat juhlleet sen vuoksi kun on tullut kuluneeksi 300 vuotta siitä kun hollantilainen merenkulkija Abel Tasman löysi heidän saarensa. Marrakuun 24 p. 1642 Tasman, jonka Hollannin Itä-Intian yhtäö oli lähettänyt Bataviasta, tutkimaan Australian länsirannikkoa, näki saaren, jota nyt kutsutaan Tasmanianksi ja jolle hän silleen antoi nimeksi Van Diemenin Maa. Sieltä hän meni etelään Tasman saaria ja sillä matkallaan löysi Uuden Seelannin. Tasmanin saarelle kutsuttiin vuosikymmeniä kävi useita löytöretkijöitä, heidän joukostaan kuuluisuutta saavuttanut

Neekeri varoittaa neekerilehdistöä

Kirj. tri Warren Brown, Council for Democracy järjestön rotusuhteiden johtaja

Rotuni Amerikassa voidaan jakaa kahteen ryhmään: neekerihin ja sensatiota etsiviin neekerijohtajiin. Joistakin näistä johtajista on kuultu niin paljon, että neekeri itse on jätetty huomioon ottamatta ja vieläkin useimmin väärinymmärretty. Sellainen on pahaksi neekerille. Se myös on pahaksi valkoihoisille. Se synnyttää sellaisen vaikutelman, että neekeri joka puhuu äänekäänmin, edustaa suurinta osaa neekereistä. Tämä onnaksi meille kaikille ei ole otta.

Olen syntynyt etelässä ja kasvanut keskikylällä. Olen ollut pettajanä etelän neekeri-collegessa. Olen nyt elänyt kakskymmentä vuotta pohjoisvaltioiden neekeriyhdyksissä ja olen tullut tuntemaan pohjoisvaltioiden neekeriä, heidän probleemin ja ja myöskin heidän johtajiansa.

Neekeri, jonka tunnen, pohjoisen ja etelän neekeri, ei ole sitä mitä agitatorit ajavat sanovat ja tahtovat hänen olevan. Niistä väkistä ajoista huolimatta, joiden läpi hän on elänyt ja vitsien ryhmien yrityksiä käytetty hänen väkensäään hajottavien tarkoituksiin, häntä ei ole voitu kääntää pois amerikalaisesta tasapainostaan. Se on onneksi Amerikalalle. Ja kun se on onneksi Amerikalalle, se on onneksi myös neekerille. Hänen menneestä etanan vauhdilla kukaan ei edistyksestään huolimatta hän tietää, että Amerikassa — pitemmän päälle — hän ei voi häviätä.

Mutta yritystä katkerottaa neekeri, joka alkoi puola-aihana kommunistien johdon taholla, ovat tarmokkaasti jatkaneet neekerin sanomalehdistä siitä saakka kun Yhdysvallat joutui sotaan.

Useimmat neekerilehdet ovat juuri sitä minkälaisia ne välttävät kaikista ennakkoluuloisimpien valkoihoisten olevan. Ne edistävät neekerien eristämistä olemalla rotutietoisia ensiksi ja amerikalaisia vasta toisella sijalla. Ne antavat etusijan uutisille, joissa kuvataan neekeri huonoimmin ja milloin ne julkaisevat uutisia valkoihoisista, ne julkaisevat sellaisia, missä valkoihoisen kasvatuksen huonoimmassa valossa. Ne käyttävät hyväkseen jokaisista tapahtumista, mitä sinnekin voivat, synnyttääkseen vihamielisyyttä rotujen välillä. Asiallisesti ja asiantomasti ne esittävät väärinystelystä ja epärehellisyyden kuvan Amerikasta — ja neekerien edistymisestä ja tilaisuuksista Amerikassa. Luomollisestikin on jotakin polkeuksienä ole-massa — neekerien sanomalehdistä.

Kanteen Cook ja sen koloniseeraavista yhdeksänentoista vuodan alkupuolella Sydästä tulleet uutisaukkaat. Näiden varhaisten matkojen historiaa valaise ritarellinen tapahtuma, mikä kuulostaa ihmeelliseltä tänä totalsen sodan aikana. Sillä aikaa kun Britannia ja Ranska olivat sodassa Ranskan hallitus antoi määräyksen sotalaivoille antaa kaikkea tarvittavaa apua Cookille, jos sattuvat kohtaamaan hänen. Tänäpäivänä Britannia ja Hollanti, jotka olivat kilpailijoita noina löytöretkien aikana taistelevat rinnan sellaisen asian puolesta, joka on aina hollannut näitä kansoja. Hollannin kunngatar oli edustettuna juhlahiisauksissa Wellingtonissa ja hänen esitustajansa lahjoitti Uudelle Seelannille jälleenneksen Uuden Seelannin kartasta, jonka Tasmanin päälois oli pilruttanut. Uuden Seelannin apulaispääministeri ilmoitti, että 38,000 eokkaria maata Tasmanin lahdien ympärillä muodostetaan kansallispulstoksi ja tulee kantamaan Abel Tasmanin nimeä.

Vanha velka

Lähellä Washingtonia, D. C. olevan Frederickin kaupungin, Marylandissa, jossa on 15,000 asukasta, kirjuri ilmoittaa kaupungin yhäkin maksavan siitä \$200,000, jonka etelävaltioiden kenraali kiristi siltä sisällissodan aikana luvattuna. Jälkeenpäin kehitetty ankara poliittinen riita siitä joko kaupungin on pankkeille tuo summa maksettava. Seuman, jonka Hollannin Itä-Intian yhtäö oli lähettänyt Bataviasta, tutkimaan Australian länsirannikkoa, näki saaren, jota nyt kutsutaan Tasmanianksi ja jolle hän silleen antoi nimeksi Van Diemenin Maa. Sieltä hän meni etelään Tasman saaria ja sillä matkallaan löysi Uuden Seelannin. Tasmanin saarelle kutsuttiin vuosikymmeniä kävi useita löytöretkijöitä, heidän joukostaan kuuluisuutta saavuttanut

tiä, joita toimitetaan huomattavalla taidolla ja korkealla etitellillä tasolla.

Kun neekeri joutuu vakavasti lain kanssa tekemisiin, neekerilehdet harvoin pysähtyvät tiedustelemaan tosiasioita. Ne julkaisevat sen leimuvan rotuvihaa kihoittavin otsikoim.

Asken New Yorkissa valkoihoisen poliisi ampui heikkomielisen neekerin, joka yritti paeta poliisia ja välttää vangitsemista. The People's Voice — harlemi-lainen lehti — ei odottanut virallista tutkintoa. Se mielellään jätti huomioonottamatta sen tosiasian, että New Yorkin poliisikomissionerin ja oikeuslaitosten alaisena tasapuolinen tutkinto oli taattu. Sensijaista kysymyksessä oleva lehti mustimmilla kirjaimillaan alkoi huutaa "poliisin raukkuudesta". Ja tuon huodon takana oli lehdien toimittajia, Adam Clayton Powell, baptistinen pappi ja New Yorkin valtuuston jäsen. Pastori Powell vaati "joukkotoimintaa". Kieli, jota hän käytti, teki selväksi, että se mitä hän vaati, oli roska-joukon toimintaa. Hän meni vieläkin pitemmälle ja — Ku Klux Klanin tapaan — vaati Harlemin neekereitä ottamaan oikeuden omiin käsiintä.

"Me emme pitemmälle siedä sitä", hän toimituskirjoituksessaan julisti. "Me kieltäydymme otamasta lainkuuliaisista kansalaisia jos on eri laki valkoihoisille ja eri laki neekerille. Tämä on viimeinen varoitus. Jos New Yorkin viranomaiset eivät sovel-luta lakeja kaikkiin ihmisiin samalla lailla, heidän on otettava täysi vastuu kaikista seurauksista."

Viime elokuussa kolme neekerisotilasta ollessaan vantiopälvä-luksessa lähellä erästä Louisianan kauppalaa syytettiin sopimattomasta valkoihoisen tytön lähentelystä. Heidän väitetään tunustaneen syyllisyytensä. Jut-tu meni oikeuteen. Lautakunta huomasi sotilait syyllisiksi. Etelän lautakuntia sellaisissa asioissa ei voida sanoa puolueettomiksi. Mutta syytetytjen omat lausumot tekivät selväksi, etteivät he väittäneet sotilassäädöksistä ja etelän väkivaltatunneista sukupuol-lisista sovinnaisuksista.

Mutta neekerilehdistö Atlantin Tyynen meren rantaan puhui tapahtumasta tavalla, missä ei jätetty sanomatta mitään sel-laista millä ei katkeroitettaisi valkoihoista väestöä neekereitä vastaan.

"Etelän oikeutta — valkoihoi-nen lautakunta huomannut sotilaat syyllisiksi", kirjui Los Angelesin Sentinel-otsikoissaan. "Kolmea sotilasta kidutettu Louisianan Scottsboro-jutussa", oli suurena otsikkona Indianapolisin Recorder-lehdessä.

"Tähdoin palvella maata — he eivät antaneet minun tehdä sitä", selitti Houstonin, Texasin, Informer.

"Miehiä vastassa oli kokonaan valkoihoisia kokoonpanut lautakunta frematuissa jutussa", selitti San Antonio Register.

Mutta neekerilehdistö viivyttyä sellaisen oikeuden saamista mitä se tahtois. Sen kihoittavat yritykset osoittaa ettei neekeri koskaan saa oikeamielistä kohtelua, sen postinukset käyttää neekeriin onnettomuutta — ei saadakseen oikeutta vain kihoittamaan sen hänet vieläkin väkivaltaisempaan rotutietoisuuteen — tekevät edistykseen väkemmäksi suurelle enemmistölle niin valkoihoisia kuin neekereitäkin, jotka työskentelevät tasapuolisemman kohtelun saamiseksi neekerille, ei neekereinä, vaan amerikalaisina.

Neekerilehdistö ei kiihdy mistään niin nopeasti kuin valkoihoisten lehdissä julkaistuista kertomuksista neekerien tekemisistä rikoksista. Siinä myöskään neekerilehdistö ei noudata sitä mitä saarna. Ne aivan kirj-kuvat kertomuksissaan neekerien väkivaltaisuuksista ja rikoksista. Ne julkaistaan etusivuilla huomattavasti.

"Verinen keskiviikko — pysäyttä leikkiminen kaatoi kolme avenuea."

"Neljäkymmentä puukon iskua annettu murhassa Brooklynissä."

"Kokimukainen rakkaus on pahaksi, nainen huomasi, kun kuula saattoi hänen suunnitelmansa karille."

"Huumausaineroukan johtaja sai surmansa itäpuolen tappeluissa."

sa. Murhanies ampui "Fatia" sydämen kahakaa jälkeen."

"Puukotuksen uhri kuoli katu-viereen. Hänen sydänverensä virtasi katujaan kun tyttömurhaaja pakeni."

Nämä ovat kaikki kertomuksia neekereistä. Ne eivät ole erillisiä ja polkeuksellisia otsikoita, vaan paremminkin läpileikkaus erikoisemmin näytteille asetetuista uutisista lukijissa neekerilehdissä. Antaessaan epärehellisen ja huonoa kuvaa neekerilehdistä ne ovat siinä huomom-pia kuin huonoin valkoihoisten lehdissä.

Mikään valkoihoisen yhdyskunta ei suvaitseisi niin törkeän sensatsionimaista ja vihaan kihoittavaa sanomalehdistöä. Minä on usko, että mikään neekeriyhdyskunta voi pitämään päälle survaita sellaisia. Ne osoittavat valheeksi kaiken sen, minkälaisiksi järjestelliset neekerien johtajien rotuna kuvaavat. Ne ovat uhkana kaikelle sille, mitä jokainen rehellinen ja järkävä neekeri tahtoo olla.

Suuri väestökeskuksesta on valistuneita ja kyyvyläitää neekereitä saatavissa alkaakseen ja kustantaakseen sanomalehtiä, jotka arvokkaammalla tavalla edustaisivat amerikalaisen neekerin todellista mieltä ja luonnetta. Neekeriyhdyksillä ei ole sen suurempaa tilaisuutta kuin ryhtyä perustamaan sellainen lehdistö. Silläviin jokaisella neekerillä, jossa on vähänkään rotuyhäyettä, on moraalinen velvollisuus protesteerata, painostaa ja vaatia vähempää vihaa ja sensatiota ja enemmän oikeamielisyyttä ja rehellisyyttä lehdiltään.

Kukaan, joka on matkustellut niin paljon kuin minä olen matkustanut äskeisellä aikoina neekeriyhdyksissä pohjoisvaltioiden teollisuuskeskuksissa, ei ole voinut jättää pelolla huomaamatta kasvavaa rotujännitystä. E-päilemättä suuri osa siitä johtuu valkoihoisten katteellisuudesta neekerien suuremman määräs-sä työhön pääsyn johdosta. Mutta se johtuu myös vastuunalaistutettomista neekerein johtajista, jotka — elien agitatorisilla — pyrkivät käyttämään sotaa hyväkseen.

Neekerisanomalehti on tehokas väline siksi kun sitä lukee koko neekeriyhdyskunta. Minä en aja neekerilehdistien sensuroimista, mutta minä vetoan sen omaan lukijakuntaan, että se tehokkaalla tavalla protesteeraisi sen myrkyllistä ja vihaa synnyttävää politiikkaa vastaan.

Talvi-illoin

Talvi-illoin katsoo taivahalta silmät tuhansien tähtien, talvi-ilta on kuin Jumalalta ois' saanut puhtaan hohtehen.

Talvi-illoin nukkuu puut ja tuuli, on kuin elo tyyntys, taukalois, on kuin jossain kylmä kalpee huuli rukouksen hiljaa sopertais.

Talvi-illoin tähtien välkkehestä hohtaa hanget helmin miljoonin — Talvi-illoin joskus sydämetä löytyä plenen puhtaan timantin.

Valdemar Sara.

WORCESTER, Mass.

Huomasitteko?

Neljä (4) ovipalkintoa jaetaan ovilipulla ensi lauantain tanssioissa Belmont haalissa. Kellonkää sattuui luki ruunamaan. Tulkaa koittamaan. Tanssit ites-tään tulevat olemaan hauskat, sillä Leo Johnsonin orkesteri takaa sen. Siis lauantaina kello 8 illalla.

Lincoln Square haaliyhdistyksen ja ASKL Worcesterin osaston vuosikokoukset pidetään Belmont haalissa tiistai-iltana, 26 p. tammikuuta kello 7.30 illalla. Huomautus jäsenistöille. Tulkaa kokoukseen. Jäsenvelvollisuus velvoittaa. Viimeisessä kokouksessa ei ehditty käsitellä edes juoksevia asioita. Jokainen mies ja nainen kokoukseen. — Niku.

Westminster, Mass.

Poikallinen Puncinen Risti laati luetteloa siitä olisiko kukaan yhden henkilön sänkyä ja lyhtyä (ei tarvitse olla sänkyvaatteita) että se saisi käyttää tarpeen sattuessa. Jos jollakin niistä on niin voitte kirjallisesti ilmoittaa seuraaville: Mrs. Wilfred Goodridge tai William S. Johnson, Westminster, Mass.

Varamme yli
\$1,500,000.—

Varamme yli
\$1,500,000.—

Myönnämme PERSOONALAINOJA VEROJEN MAKSUUN

Siinä on yksi tie miten voitte suorittaa mahdolliset suuret verot mitkä tänä vuonna tulevat maksettavaksenne.

Käyttäkää tilaisuutta hyväksenne!

Jos samalla kertaa olette tilaisuudessa tallettamaan ensi vuoden verojen varalta, niin se olisi tehtävä. Silloin olisi verorahat jo koulua kun seuraava suuri lasku tulee.

Nämä verojen maksut tulevat aiheuttamaan monelle suurta vaikeuksia, siksi haluamme tässä vaan huomauttaa, että jos pieni laina olisi teille avuksi, niin siinä tapauksessa olennainen palveluksessanne.

Työläisten Luottoyhdistys

(Workers' Credit Union)

Puhelin 5060

48 WALLACE AVE.,

FITCHBURG, MASS.

OSKARI TOKOI, Presidentti
JOHN SUOMINEN, Rahastonhoitaja

Ylijäämää yli
\$150,000.—

Kiinnityslainain
korko 5%

Ostakaa U. S. WAR SAVINGS BONDS

Hinta nyt \$18.75, joka lunastetaan \$25.00 määräaikana

KIRJOITUSTAITO

Kirjoitus, sanan laajimmassa merkityksessä: mieliteiden, käsittelien, sanojen tai näiden osien näkyvät kuvastat tai merkit. Tavallisessa ahtamassa merkityksessä kirjoituksella, varsinaisella kirjoituksella (puhekirjoituksella), tarkoitetaan sanojen tai niiden osien (tavujen, äänteiden) näkyviä merkkejä. Jokainen tällaista luonnollista tietä syntynyt varsinaisen kirjoituksen on kehittynyt kuvakirjoituksesta, joka kuvien avulla ilmaisee määrättyjä mielitteitä, käsittelä, käsittelijä, tapahtumia.

Kirjainkirjoitukseen verrattuna kuvakirjoituksella on se etu, että se koskee se ei ilmaise jonkun erikoisen kielen sanoja, vaan yleensä asioita, käsittelä, on se etu, että se on erikellisten ihmisten ymmärrettävissä; mutta toiselta puolen kuvakirjoituksen oikeastaan vaatii yhtä monta kuvaa (merkkiä) kuin on käsiteltävin, joten se on vaikeasti opittavaa ja kömpelöä. — Varsinaisen kuvakirjoituksen on siis käsiteltävin, ideografialla; pian se muodostui enemmän tai vähemmän kuvaannolliseksi, symboliseksi. Kuvakirjoituksen on viime aikoihin asti ollut käytännössä Amerikan intiaanien keskuudessa. Puun kuorin, kuorittuihin puuhiin tai kalliioon he piirsivät kuvia, joilla ilmoittivat matkansa suunnan, vihollisten olinpaikat, saamiensa päähaikojen määrän y.m.s. Tässä he usein käyttivät kuvaannollisia merkkejä: auringonkuva merkitsi "päivänvaloa", tuli "lehtiä" (tai leiritulia), joutsen ja nuoli ristikkäin "sotaa" j.n.e. Meksin intiaanit tekivät kuvia eläinten vuotiin, silkkivaatteelle, aloeapaperille tai kalliioihin uskonnollisia tekstejä, historiallisia kertomuksia y.m.

Luonnollista on, että kuva, abstraktia käsitteitä ilmaistessa, oli ymmärrettävä vertauskavallisesti (vrt. esimerkiksi äskennämlintä "sodan" kuvaa intiaanien kuvakirjoituksessa). Näin oli jo tultu sellaiselle asteelle, josta lähtien koko kuvakirjoituksen tyylitellyt ja sen kehitys varsinaiseksi kirjoituksiksi, puhkekirjoituksiksi kävi mahdolliseksi. Kuva, joka alkuaan oli ilmaissut jotakin konkreettista tulkia myös abstraktista käsitteestä, jolle heittäisi kansan keskuudessa vihi- teltyn vastaavan, tämän kansan käyttämän sanan (ja sitten myös tässä kielessä esiintyvän äännehtymän, äännehtymän) merkityksen. Varsin selvästä tämä kirjoituksen kehityskulku kuvastuu egyptiläisessä kirjoituksessa.

Tunnetaan ainakin kuusi ehkä toistaan riippumatonta kirjoitusjärjestelmää: 1. egyptiläisten hieroglyfitt, jolle heittäisi kansan keskuudessa hieroglyfitt näkyvät olevan sukua. 2. sumerialaisten nuolenpääkirjoitus, jota kehittänyt babylonialainen tavukirjoitus ja muinaispersialaisten 34 merkkiä käsittävä kirjaimisto. 3. kiinalainen kirjoitus, josta japanilainen kirjoitus on lahtoisin. 4. etelä-ame-

rikalainen kuvakirjoitus. 5. keskiamerikalaiset hieroglyfitt (meksikolaiset, majalaiset) ja 6-ksi muinaisseemiläisen alkukirjaimisto. Onko tämä viimeksi mainittu kirjoitus, jossa on 22 tavallista oikealta vasemmalle kirjoitettavaa kirjainta (keräketta) ja jota tavan mukaan sanotaan foinikalaiseksi, todella foinikalaisen keksimä, on epäselvää. Varmuudella voitaneen nytemmin sanoa, ettei se ole kehittynyt egyptiläisten kirjoituksesta, kuten aikoinaan arveltiin. Toiselta puolen oletettu muinaisseemiläisen alkukirjaimiston synty nuolenpääkirjoituksesta on riidanalainen.

Tästä seemiläisestä alkukirjaimistosta polveutuvat sitten muutkin seemiläiset kirjaimistot (aramealainen, syrialainen, nimalais-sabalainen, etiopialainen, arabialainen). Aramealaisten kirjoituksesta johtuvat heprealainen kvadrattikirjoitus, pehlevi-kirjoitus sekä eri intialaiset kirjoitukset, intialaisen kirjoitukseen taas perustuvat korealainen ja tibetiläinen kirjoitus sekä erinäiset takaintialaiset kirjoitusjärjestelmät. Syrialaisesta kirjoituksesta johtui mongolilainen kirjoitus. — Muinaisseemiläisestä kirjoituksesta kehittyi Kreikalainen kirjoitus. Foinikalaiset kreikkalaiset lainasivat kirjaimiston, 22 kirjainta, jota he sitten itse kehittivät ja lisäsivät. Kreikkalaiseen kirjaimistoon perustuu lyrykalainen, fryyalainen, koptilainen, armenialainen, grusalainen: Ulfialan muodostama goottilainen, slaavilainen galogilinen, slaavilainen kyrillinen ja osaksi germaaniilainen riimukirjoituskin.

Italialainen kirjaimisto, joka vanhimmissa muodoissaan enimmäis tuttaa länsikreikkalaisten kirjaimistoa. Italialaiset kirjaimistot jakautuivat kahteen ryhmään: 1. etruskien, umbrien ja oksien, sekä 2. latinalaisten kirjoitus on osaksi myös valkuttanut germaaniilaiseen riimukirjoitukseen, joka oli käytännössä kristillisen ajan alkuun asti.

Kirjoituksen suuntaan nähden on tunnettua, että seemiläinen alkukirjoitus on kirjoitettu oikealta vasemmalla, kiinalainen ja ehkä myös vanhin nuolenpääkirjoitus yhäältä alas päin. Kreikkalaiset kirjottivat ainsin ensin oikealta vasemmalla. Vasemmalta oikealle juoksevaan kirjoitukseen siirryttäessä muututivat jotkut kirjaimet, mukavuuksista, jossakin määrin muodoltaan. — Kirjainkirjoituksen alkuaikoina (Egyptin ja Foinikiassa) merkittiin yleensä vain konsonantteja. Vokaalien merkintä pääsi vasta juutalaisten, syrialalaisten ja arabialaisten kirjoituksessa käytäntöön. Kreikkalaiset ja roomalaiset elivät alkuaan tehneet eroa piirtokirjoituksen (inskrripsioin) ja käsikirjoitusten kirjaimmuotojen välillä; niistä käsikirjoituskirjaimia, jotka ovat piirtokirjoituskir-

jainten kaltaisia, nimetään kapitaalikirjaimiksi, joiden pyöreämpi muotoja sanotaan uniaalikirjaimiksi. Kapitaal- ja uniaalikirjaimia nimetään yhteisellä nimellä majuskeleiksi (isoiksi kirjaimiksi). Hankalasti piirrettävä majuskelekirjoitus sai krekkalaisilla ja roomalaisilla pian jokapäiväisessä käytännössä mukavamman, nopeammin ja helpommin kirjoitettavan muodon, jota tavallisesti nimetään kursiviksi. Kursivikirjoitus pian "rappeutui", jotasvatoin kirjainkirjoitus uskollisesti säilytti vanhat muodot. Muinaisroomalaisesta kursivista syntyi lanvobardilainen, länsigoottilainen, ifriläinen, anglosaksilainen ja merovingilainen kirjoitus. Jotenkin samoihin aikoihin (yhdeksännen vuosisadan alussa) syntyi sekä Bysantissa että latinilaisessa Länessä ajatus yhdistää kirjainkirjoitus ja kursivikirjoitus yhdeksi uudeksi kirjoitukseksi, joka olisi yhtä selvä kun uniaalinen kirjainkirjoitus ja yhtä helposti juokseva kuin kursivi. Näin päästiin minuseleihin (pieniin kirjaimiin), jotka oikeastaan pääasiassa olivat tyylitellyt kursiveja. Näiden rinnalle jäivät vanhat isot kirjaimet osittaisissa, kappaleiden alkukirjoituksissa, jne. hennyksissä ja erikoisesti tähdenne- tyissä sanoissa käytettäväksi. Mi- suskelekirjoitus säilyi kirjapainotai- den keksintään saakka ja se on nykyisen "latinalaisen" kuin myös n.s. saksalaisen kirjoituksen kantähti. (raktuura) -kirjoitus oli hyvän aikaa käytännössä Länsi-Europan kaikkien kansojen keskuudessa. Sittemmin italialaiset, ranskalaiset y. m. palasivat yksinkertaisempiin vanhoihin antiikka-muotoihin, saksalaisten ja tanskalaisen yhä pitäessä kiinni fraktuurasta.

Vanhimpina aikoina kirjoitus piirrettiin kiveen, saveen, metalliin, nahkaan, puuhun, myöhemmin papyruksen, vahatutuliin, senjälkeen pergamentille ja 13—14 vuosisadalla alkaen enimmäkseen paperille. Alna aineen mukaan kirjoitus hakattiin, piirrettiin tai maalattiin; vanhimmalla keskiäjalta pääsi käytäntöön kynä (hanhenkynä), jonka teräskynä yhdeksännelätoista vuosisadalla tunki tieltään.

Kirjoituksen historia on verrattain myöhään tullut tutkimuksen esineeksi. Vanhoista kansoista vain kiinalalaiset ovat suurimmassa määrässä kiinnittäneet huomiota kirjoituksen historiaan, jotasvatoin kreikkalaiset, roomalaiset ja juutalaiset vähän välittivät siitä. Kreikkalais-latinalaisen paleografian perustivat 17-vuosisadalla opineet benediktiläiset Mabillon ja Montfaucon. Vertailevan kirjainkirjoituksen perustaja on Ulrich Kopp. Alexander V. Humboldt kiinnitti huomion meksikolaisiin hieroglyfihin. Egyptiläisten hieroglyfien selityksen keksi Champollion-Figeac, nuolenpääkirjoituksen selityksen Grotefend, ja Layardin Ninivessä toimittamien kaivausten kautta päästiin assyrialais-babylonialaisten nuolenpääkirjoitusten perille. Intian piirtokirjoitusta koskasi ja julkaisi viime vuosinaan lopulla englantilainen James Prinsep. Muinaisturkkilaiset piirtokirjoitukset selitti 1894 tanskalainen V. Thomsen. Vuonna 1852 A. Auer Wienissä julkaisi yleiskatsauksen maailman silloin tunnetuihin kirjaimistoihin: teoksessa esitetään noin 100 eri kirjoitusjärjestelmää. Kirjoituksen alkuperää käsittelevän kirjallisuuden määrä on nykyään jo suuren runsas.

Uutisia ja Katsauksia MAINESTA

Kuntien tilit tarkastettava aina vuoden perästä. Lainoittajakunnan tutkijakomitean esityksen mukaisesti norwaylainen valtiosenaattori, Robert B. Dow, keskiviikkona esitti lakialoitteen, jonka mukaisesti, jos se hyväksytään, Mainen kuntien olisi tarkastuttava tilinsä jokaisen kunnallisen tilivuoden lopussa valtion tilintarkastajilla tai sitten valan tehneillä yleisillä tilintarkastajilla. Kuntien olisi itse maksettava tarkastuskulut.

Lakialote edelleen säätää, että valtion tiliviraston on julkaistava vuosittain, eikä aina kahden vuoden perästä kuten nyt, tilastoja kuntien rahallisesta asemasta.

Koulutalo palanut Bathiassa. Pyhän Marian kirkkokoulu Bathin alakaupungilla paloi poroksi keskiviikkoilana, mutta palokuntalaiset taistelutuen kolme tuntia tulta vastaan onnistuivat pelastamaan läheiset rakennukset tulen uhriksi joutumasta.

Baxterin maalajoinutus hyvyksittyy.

Mainen lainoittajakunta keskiviikkona hyväksyi lain, jolla vastatetaan valtiolle valtionme- entien kuvernöörin Percival O. Baxterin lahjoittama Mackworth saari Casco lahdessa ja 12,000 eekkeriä lisämaata Mount Katahdin alueella, mikä liitetään Baxter State puistoon.

Lahjoituksen ehjojen mukaan saarta, jolla Baxterilla on koki, ei

Jos teltä valvaa kuukautiset
NAISTEN KIVUT
Te, jotka olette väsynyt, hermostunut, kiihkeitä, "epäilijä" (sympaattista) seurauksena elimistön toiminnan häiriintymisestä, kokekaa Lydia E. Pinkhamin Vegetable Compound. Se on rauhoittava vaikutus yhteen naisten tärkeimmistä eläimistä. Se myös on hyvä väsymyksen, hermostuksen, kiihkeyden, kuukautisten, kivun, jne. hoito. Kokekaa Lydia E. Pinkhamin Vegetable Compound.

käytetä rangaistustarkoituksiin. Baxter itse suosittelee, että sitä käytettäisiin joka sairaiden tai köyhien lasten kotina, ajanviete tai oppitarkoituksiin, sairaiden tai sitten maanviljelyskoeasemana. Baxterilla on oikeus asua saarella niin kauan kun elää.

Kova tuuli aiheuttanut vahinkoa. Lewistonin alueella aiheutti kova tuuli keskiviikkona melkoista vahinkoa kaadellen savupiippuja, repien puista oksia ja katkon voimalinjoja. Lumikinokset tekivät joistakin teistä lapidääsmättömiä autoille.

Tulipalo Augustassa. Tulipalo, joka aiheutti \$10,000 vahingon Fred H. Malcolmia ym. vaimon ja kaksikokoiselle talolle Augustassa, ajoi neljä perhettä väkijä vaahtolalla kovaan pakokseen kadulle aikaisin keskiviikkona. Eriä talon alus- kukaan koira haukkumisellaan herätti asukkaat ja sitten itse sai surmansa tulipalossa. — Navy.

UNION, ME.

Tiistaina t.k. 26 p. kello 8 illalla Union koulusalissa on läksy no. 3 keskustelun aiheena. Läksy on yksi tärkeimmistä kannanhoidon alalla: nim. brooderihuvien puhdistus, brooderien ylöspäin ja lämmitys sekä kananpoikasten alkuhoito, ruokinta y. m. sekä tässä yhteydessä tuon mahdollinen säästämisen. Läksyjä on kaikkiaan 10, joista kaksi on jo pidetty. Läksyt tulee olemaan säännöllisesti joka tiistai- illa yllämainitussa paikassa. Pahan ilman saattessa ne siirretään seuraavaan päivään. — Sajo.

CLEVELAND, OHIO

Punaisen Ristin eteen me naiset tulemme toimimaan jättäiläisillan helmik. 13 päivän iltana raittiushaissa. Ilta- me tulee olemaan "Valentinian" merkeissä eikä tule puitumman luvi- eikä hyöttyä tässä tilaisuudessa. Huiviksi on ohjelmaa kaikenlaista ja hyödyksi en, nestään tunnettuja pelejä sekä uusi peli, jonka pelin onnistuminen riippuu arvoisasta yleisöstä. Sisäänkäynti on vapaa, mutta peleistä saatut tulot menee Punaiselle Ristille. Hyvä ravintola. Kaikki tervetulleita!

Punainen Risti, jolla on nyt kuudeskymmenes kolmas toiminta-vuosi ja on kansainvälinen järjestö, jonka toiminta on auttanut miljoonia hädässä olevia ja apua tarvitsevia ihmisiä kaikkialla maailmassa, tarvitsee nyt, jos koskaan varoja lievitteäkseen ei ainoastaan oman kansamme kärsimyksiä, mutta kaiken ihmiskunnan kurjuutta. Clara Barton oli tienraivaaja Punaisen Ristin perustaja ja ensimmäinen puheenjohtaja. Sisällissodan aikana presidentti Lincoln määräsi hänen ottamaan selvää sodassa kadonneista miehistä. Niitä hän löysi, tuntemattomien sotilaiden hautoja yhteensä yli 12,000, jotka ovat saaneet leposijansa kansallisessa hautausmaassa Andersonville, Ga. Löytykö meidän päiviä Clara Bartonin, joka toisi tietoa, missä meidän poikamme päivätyö on päättynyt? Löytyyhän se — Punainen Risti on se ja sen vuoksi täytyy meidän työskennellä sen eteen ja uhraa niin kauan, että kipeä tekee.

Yllätyksen kohteeksi joutuivat Mr. ja Mrs. Hanley t. k. 17 p:nä. Ystävä tuli tupa täyteen toivoen heille toista kaksikymmentäviisi vuotta kestävä avioelämä onnetaren ohjauksella. Ystävät muistivat lahoilla tätä toista neljännesvuosisataa alkavaa paria.

Näin ajoissa muistutetaan Kansanvallan Liiton jäseniä tulevasta vuosikokouksesta, joka pidetään helmikuun toinen keskiviikko. Valitaan vinkailijat alkavalle toimintakaudelle, y. m. Kaikki tervetulo!

Ruokahalu kasvaa syödessä. Voisko se kasvaa näin kauheaksi muilla kuin Mr. Joseph Hattomilla. Viranomaiset takavarikoivat \$35,000 edestä ruokatarpeita, viinaa j.m.s. Erikoisesti Hattom oli "huortannut" kortilla olevia taikaa pian kortille tulevia ruokatarpeita. Viinaa löytyi 400 laatikkoa, joista ainoastaan 22:sta laatikosta oli maksettua vero. — H. M.

PHILADELPHIA, PA

Punaisen Ristin kahvihuone on hyvä rahallinen saavutus, josta tulee kiittävä kahvihuoneen järjestäjä Sanni ja Victor Jarva sekä kaikkia avustajia. Lahjoja olivat tuoneet Mrs. Lempi Miller, Mrs. Elli Aro ja Mrs. Tyne Falkenberg. Ravintolatarpeita toivat Mrs. Lydia Norgard, Mrs. Lydia Olgren, Mrs. Elli Ahlström, Mrs. Helmi Wyman, Mrs. Aino Jarva, Mrs. Eleonor Jarva, Mrs. Elli Aro, Mrs. Maiju Nurmi, ja allekirjoittanut Rahaa olivat lähettäneet \$1 Mrs. Silja Kattelus, \$1 Mrs. T. Tattala, \$1 Mrs. Mandi Kehusmaa, \$1 Mr. ja Mrs. Hendrickson, \$1 Mr. ja Mrs. L. Tainen, \$1 Mr. ja Mrs. Lindman, Mr. Antti Haapanen, joten yhteistulo kahvihuoneesta oli \$45.30, jota vielä ker- ran kaikille kiitokset.

Seuraavat Punaisen Ristin kahvihuone kutsuu Mrs. Silja Kattelus ja Mrs. Tilda Tattala viimepäivänsä aamuna 2514 S. Pershing tai Carol st. lauantaina illalla 13 päivän helmikuuta, joten tervetuloa läheltä ja kaukaa.

\$100 tilitettiin Amerikan Punaiselle Ristille joulu- kuun 14 p., joka edellyttää että täytymme tehtävämme ja velvollisuutemme. Toivon, että kannattajien ja innostus Punaisen Ristin avustamiseen yhä lisääntyvästi jatkuu ja kestää siksi kuin saavutamme toivotun voiton, ja toivot- tu rauha palaantuu kaikille kansakunnille.

Philadelphian A.K.L. osaston kokous pidetään sunnuntaina t.k. 31 p. kello 4 iltapäivällä lda ja Jack Nurmen asunnolla 2919 S. Franklin St. Tulkaa joukolla suunnittelemaan miten voimme parhaiten toimia tämän vuoden aikana, ja tässä kokouksessa tulee valittavaksi tilintarkastajat, että saadaan julkisuuteen mitä on toimit- tu viime vuoden ajalla. Tervetuloa kaikki.

Tässä näin vuoden alkuvaiheilla toivon onnea tälle vuodelle Raivaajan lukijakunnalle sekä tälle lehdelle Raivaajalle, että ennenkuin tämä alkunut vuosi on loppuun kulunut, Raivaaja löytäisi tiensä yhä useampaan kotiin. — Helmi Karppinen.

TOWNSEND, MASS.

Vielä muistutus vuosikokouksesta, joka pidetään Town-Haalin alatu- kerrassa ensi maanantai-iltana tämän kuun 25 päivä. Kokouksen yhteydessä ryypätään kahvi leivosten kanssa. — Antti.

Voitte Saada War Savings Bondeja

Käytät Täte Tilauksiaan! Jos haluatte saada War Savings Bondinne lähetyksesi rekisteröitynä suoraan United States Treasuryyn, tähtytkää tämä tilauksaava ja lähettäkää allamainittu oika rahamäärä shekillä, draftilla tai money orderilla osoitteella:

Treasurer of the United States, Washington, D. C.
ORDER—United States War Savings Bonds (Series E)

REGULAR PURCHASE PLAN—IF you desire to purchase War Savings Bonds at regular intervals, check here the intervals at which you wish to make payment:

☐ Semimonthly, ☐ Monthly, ☐ Or

Reminders and order form envelopes will be sent you for your convenience, with no obligation.

How Many Wanted	Maturity Value	Issue Price	Amount
.....	\$25.00	\$18.75	\$.....
.....	\$50.00	\$37.50	\$.....
.....	\$100.00	\$75.00	\$.....
.....	\$500.00	\$375.00	\$.....
.....	\$1,000.00	\$750.00	\$.....
Total Remittance Enclosed.....			\$.....

Mail this order with remittance to the Treasurer of the United States, Washington, D. C.

TREASURER OF THE UNITED STATES, Washington, D. C.
Enclosed find check, draft, or money order for Bonds ordered above. (Remittance should be drawn to Treasurer of the United States, and not made payable by endorsement.)

Register Bonds in the name of and mail to (Print all names)—

Name (Mr., Mrs., Miss) (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Address (Street) (City) (State)

Do you wish to name a Co-owner or Beneficiary? CHECK WHICH—☐ Co-owner ☐ Beneficiary

Either may be named but not both.

Name (Mr., Mrs., Miss) (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Address (Street) (City) (State)

Signature of Purchaser (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Or, if you prefer to get your War Savings Bonds from your local post office, bank, savings and loan association, or other official sales agency, fill out the form above and take it with you.

Käykää

Hi Ho Silver Tavernissa

7th & Oregon Ave., Philadelphia, Pa.

Kaunein Taverni South Philadelphiasa

Pullotettuja OLUVIA maailman kaikilta kulmilta

WAREHAM, MASS.

Mies saanut surmansa työmaalla

Edward J. Valentine, 23 vuotias, teki työtä Cape Cod Ship Building Co. ja jollakin tavalla joutui sirkkelsahan eteen sillä seurauksella että sahan terä oli leikannut toisen jalan poikki aivan reiden juurta myöten ja muutaman tunnin kuluttua mies heitti henkensä Doby hospitalissa, mikä on aivan tuon yllämainitun työmaan lähellä.

Siinä tehtaassa tehdään hallituksen veneitä ja on muutaman kymmenen miestä työssä, eikä siinä työpaikassa ainakaan miehiä kiirehdiä työntekoaalla, vaan saattaa se vahinko tulla il- man työntöön nopeuttakin. Tuo oli toinen tapaus samalla työ- maalla parin kuukauden sisällä. Ensimmäinen sattuma oli vain loukkaus, mies pudoten raken- nuksella, joten pääsi sillä, että selkä oli vähän vionnut ja pääsi sairaalasta pois muutaman päivän kuluttua. Vaan tuo toinen tapaus oli jo pahempi, missä nuorelta mieheltä elämä sammui. Kyllä työläisten tulisi olla varo- voisia työmaalla. Siitä on suuri este moislille tapauksille.

Työmaat täällä tällä aikaa on hiljaista laatua, johtuen siitä ettei niitä paljon ole tätä aikaa vuodesta, sillä marjamaat on vetten alla eikä niissä silloin työ käy la- tuun ottamatta huomioon niitä muutamia päiviä mitä jotkut yhtiöt sannottavat marjaimaan jään päälle. Se on niin vähiistä, ettei sitä kannata paljon työksi sanoa. Luulen tämän työmaa- asian olevan sitä laatua, että kunnan tässä kevät taas tulee parin kuukauden kuluttua, niin kyllä silloin taas on työmaita, nyt kun poikkeuksesta kaikki nuoret miehet ovat armeijassa, niin onhan aivan selvää, että työ läisistä tulee olemaan puutetta täälläkin karpalomaila, sillä mie- hiä kun ei ole. Täältäkin on Yh- dysvaltain armeijaan viety niin tarkoin, ettei niitä ole enää mon- takaan jäljellä. Suomalaiset nuor- ret miehet ovat Setä Samulin palveluksessa ettei ole enää kuin aivan joku jäänyt. Tämänkin kirjoittajalta on kaksi jo siellä, sekä monilta muilta samalla ta-

valla, joten luulisi sen voiton kal- listuvan tälle puolelle Atlantin merta ihmän mitään vaikeuksia. Se siitä.

Voita ja sokeria, siitä taallakin kuulee kaikkialla puheltavan kun kaduilla kävelee ja vallankin naiset rupattavat. Ja kyllä kai siinä vähän verran onkin puheen aihetta, sillä epä- se ruoka tahdo- ilman voita oi- kein hyvältä maistua, vaan il- man sokeria kyllä tulee toimeen. Ja ehkä on monille työläisille vielä parempi kun ei sitä aina o- le saatavissa, sillä eihän liialli- kein hyvin käyttöön sitä muuta kuin sairautta. Se pilaa hermot ja monta muuta tautia matkaan saattaa, kuten muunaistaudit y. m. Vaan en ole vielä tähän elet- tyyn ikäni kuullut että voi olisi keltään terveyttä riistänyt, vaan se on se mikä terveyden tuo. Niin sitä kyllä saisi olla enempi saatavissa. Se mitä sitä nyt on, se voi, voi vaikuttaa huonosti ih- misten terveydentilaan ajan o- loon. Vallankin raskaan työntei- kijälle se oli paheempi, missä nuorelta mieheltä elämä sammui. Kyllä työläisten tulisi olla varo- voisia työmaalla. Siitä on suuri este moislille tapauksille.

MOOSUP, CONN.

Interstate Farmers Co-op Exchange

(Moosupin Osuusliike) pitää vuo- sikokouksensa Canterburyn ha- lissa helmik. 8 päivänä alkuen klo 8 illalla, kuten ilmoituksesta nä- ette. Kaikkia jäseniä ja kullatja kehoitetaan saapumaan. Tätä ei pidetä huvijalena, joka koskee meidän jokapäiväistä leipää. Kahvit juotilloaan. Lisää vielä tä- tä. — Toimeen valittu.

Ostakaa sotabondeja, joita on myytävänä myöskin Työläisten Luottoyhdistyksessä.

Halutaan tietää

Halutaan tietää missä ovat veljek- set Jussi ja Albert Saarinen, tulleet Amerikkaan noin 40 v. sitten. Sisare- poika kysyy. Lähempää tietoa voi saada allemerkinneellä:

REV. A. LAPPALA
423 Queen St. W., Toronto, Ont.

Missä Vain On Tämä Merkki

Mail this order with remittance to the Treasurer of the United States, Washington, D. C.

TREASURER OF THE UNITED STATES, Washington, D. C.
Enclosed find check, draft, or money order for Bonds ordered above. (Remittance should be drawn to Treasurer of the United States, and not made payable by endorsement.)

Register Bonds in the name of and mail to (Print all names)—

Name (Mr., Mrs., Miss) (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Address (Street) (City) (State)

Do you wish to name a Co-owner or Beneficiary? CHECK WHICH—☐ Co-owner ☐ Beneficiary

Either may be named but not both.

Name (Mr., Mrs., Miss) (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Address (Street) (City) (State)

Signature of Purchaser (First Name) (Middle name or initial) (Last Name)

Or, if you prefer to get your War Savings Bonds from your local post office, bank, savings and loan association, or other official sales agency, fill out the form above and take it with you.

NEW YORK CITY

TYÖVÄENTALOLLA
PAIVÄLISTA:

Sunnuntai 24 p. Konsertti y.m. ohjelma-ilta orkesterin hyväksi. Puheita Onni Syrjäntie, Jussi Perttilä ja Wilho Hedman, lausuntia V. Niku-Paavola, kuvaelmia, y.m. Alkaa klo 4.30. Lippuja etukäteen Raivaajasta, Kansalliskassasta ja E.A.A.C. -kassasta, kassasta kassasta klo 8.30. Lainakirjasto avoinna klo 8—10.

Maanantaina 25 p. Varma Osuustalon vuosikokous Vesan salissa klo 8.30. "Uelma karjamajalla", harjoitus klo 8.

Tiistaina 26 p. Oppikerho Vesan salissa klo 8.45. Johtokunnan kokous klo 8.30.

Keskiviikkona 27 p. M.S.T. Edistysyhdistyksen vuosikokous klo 8.30. "Uelma karjamajalla", harjoitus klo 8.

Torstaina 28 p. Tanssit Vesan salissa klo 8.30. Viola ja Bill Syrjälä soittavat. Lainakirjasto avoinna klo 7—9. Jäsenmaksu ja otetaan vastaan.

NEW YORK, N. Y.

DR. WERDEGAR
HAMMASLÄÄKÄRI
Tunnit: Klo 9 a.m. — 5 p.m. Sunnuntai-
näkömuseon muk. — X-ray tarkastus.
2 E. 125 St., 5 Ave. kulu.
Puh.: LEhigh 4-6688
50 East 125th Street
Medison Ave. kulma.
Optimo Cigar Store'n päällä.
Puh.: LEhigh 4-7466

Dr. ELIAS ANTILA
HAMMASLÄÄKÄRI JA KIRURKI
(Lexington Ave. kulma)
129 East 82nd St. New York City.
Tunnit: 10—12 ja 1—6
Tel. Butterfield 8-6499 X-ray kone

DR. ARTHUR E. FOX
HAMMASLÄÄKÄRI
4547 Park Ave. 183 kadun kulma
Bronx, New York
Puhelin: Sedwick 3-9710
Tunnit: 9 a.m.—8 illalla
Sunnuntai 10.30—12 päivällä.

Suomalainen Hammassääkäri
Dr. S. J. HOLAPPA
4103—7th Ave., Cor. 41st & 7th Ave.
Brooklyn, N. Y.
Puhelin: Windsor 6-5059
Tunnit: 10—12, 1—5, 6—8
X-ray kone.

FINNISH AMERICAN A. C.
VUOSIKOKOUS
pidetään seuran huoneistolla, 19 East
125 St., tiistaina, tammikuun 26 päivänä, alkaen kello 8 illalla. Kaikkia
jäseniä kehoitetaan saapumaan.
F.A.A.C. Johtokunta.

Hämmästyttivät —
hämmästyttäjiä!

Kauko Pyhälä, joka meni Setä Saimi armeijaan, tammikuun 19 päivä, ystävä olivat toimeen panneet hämmästyksenne hänelle, Signe Haagin asunnossa, 14 East 125 kadulla, hämmästytti ystäviään ilmoittaen kihlauksesta ja samalla esitteli morsiamensa Miss Esther Lempolla.

Kauko Pyhälä on syntynyt Merijärvellä, O. L., Ester Lempola, on tässä maassa syntynyt, mutta pienenä vanhempiensa kanssa meni Suomeen ja sitten aikuiseksi päästyään tuli tänne kotimaahansa. Sulhanen ja morsian, hiljakkoin liittyivät ASKL New Yorkin osastoon. Onnittelut nuorille.

Heinisen Walterin
syntymäpäivä

Heinisen Walter saapui viime keskiviikkona Raivaajan konttoriin jossa heti onnitteluihin hänen 62 syntymäpäivänsä johdosta. Walter heti pisti kahvikkekerit pystyyn ja vielä tarjosi sikarit kaupan päälle. Walter lupasi keksäsi lähteä maille, sinne Massaan päin jossa hän on totuttu viettämään kesän kuumat ja samalla lähettää terveisiä kaikille tuttavilleen.

Oppikerhon toinen ilta

Viime tiistaina kokoontui oppikerho toisen kerran Vesan salissa. Pääasiana viime tiistaina oli runonlausuntaharjoitukset, opettajana Aira-Milio. Ensi tunnilla oppilaat jo lausuvat useita runoja, joista opettaja antoi ohjeita miten niitä voisi paremmin lausua. Oppilaat ahkerasti arvostelivat esiintyjä, joka on todella hyvä, sillä siinä itsekin voi vapaasti lausua mitä virheitä on huomannut. Lausujalle joka joutuu arvosteltavaksi se on vaikeaa kuulla, mutta samalla auttaa yrittämään paremmin seuraavalla kerralla.

Ensi tiistaina opettajana toimii Väinö Niku-Paavola ja silloin taaskin joukolla kuulemaan. Lisää oppilaita ilmoittautui ja lisää otetaan seuraavalla kerralla.

Suomalainen pelastui
Wasp-laivasta

White Plainsin korkeakoulun oppilaiden lehdessä, "Orange" julkaisiin suomalaisen William Lindblad'n kuva ja elämäkerta.

William Lindblad on White Plainsin korkeakoulussa suorittanut

tanut lukunsa. Hän kuului kuljetuslaiva "Waspin" miehistöön, mutta pelastui, kun japanilaiset vedenalaiset upottivat "Waspin" Salomon saariston luona tapahtuneessa meritaistelussa.

Lindblad on lentokoneiden mekaniikko ja kuului "Waspin" miehistöön siitä saakka, kun laiva tuli sotatoiminnan palvelukseen 1940 lentokoneita kuljettavana laivana. Hän syntyi 24 vuotta sitten Panaman kanava-alueella, missä isänsä oli insinööri, ollen U. S. hallituksen palveluksessa. Isä joutui meri-onnettomuuteen New Yorkin satamassa ollessaan insinööriä hallituksen laivalla. Toinen laiva ajoi Vapauden patsaan luona hallituksen laivalla sillä seurauksella, että laiva vajosi. Lindblad saatiin kyllä merestä hengissä, mutta niin loukkaantuneena, että hän kuoli sairaalassa.

William Lindblad kertoi japanilaisten hyökkäyksestä "Waspin" vastaan.

"Olin työssä lentokoneessa, kun kuulin räjähdysten. Käsitin, että meitä vastaan hyökättiin, kun heti perään kuulin kaksi muuta räjähdystä. Näin kohoavan 50 jalkaa korkean liekin. Shrapnellia ja teräksisiä kansi-
peitteiden palasia lenteli ilmassa, haavoittaen ja surmaten miehiä. Monet joutuivat lentokoneiden alle, kun ne kaatuivat laivan järkytyksestä. Niin pian kuin hän vaihtoi, että liekkejä ei voitu hillitä, määräsi komentaja miehet poistumaan laivasta. Hyppäsin veteen, jossa oli läikkä, missä ei ollut palanut. Uin kaikkiin voimin, mutta veto piti minut laivan kupeella. Sitten kulki ohit lautta, siihen tartuin ja siitä pidin helikopterin kiinni ja niin pelastuin.

Kun Bill Lindblad'in isä kuoli ja äiti oli kuollut jo aikasemmin, joutuivat lapset ystävien holhonnun alaisiksi. Yksi niistä oli Mrs. Husborg, joka meille toimitti lehden, missä William Lindblad'in pelastumisesta kerrottiin.

Opettaja Arthur
Lindman,

joka on toiminut useina vuosina opettajana Roosevelt Korkeakoulussa Minneapolisissa, Minn., on nyt Washingtonissa, D. C. Hän on nyt Amerikan Punaisen Ristin virkailija ja menee joukkueen kanssa meren taakse, Mr. Lindman vieraili Brooklynissä viikon päivät setänsä hammassääkäri S. J. Holopain luona. Lindman on avioliitossa ja on heillä 8 viikon ikäinen poika, kotoaan Minneapolisissa, Minn.

SUOMALAINEN
SOTILAS PALASI
SODASTA

Yksi niistä amerikan suomalaisista pojista, jotka ovat jo maistaneet miltä todellinen sota tuntuu Afrikan rintamalla, on Yhdysvaltain armeijan sotilas Pvt. Allen P. Halko, talosta 826—43rd St. Brooklyn, N. Y.

Kirjeenvaihtajamme ei ole persoonallisesti tavannut sotilasta Halkoa, mutta New York Journal lehden mukaan, tässä sekoistamme Allenin kokemuksia sellaisenaan kuin se oli kertonut mainittuun lehteen maanantain, tammikuun 18 päivän numerossa, otsikolla

"Brooklyniläinen urho kertoo"

Kertomuksen alussa julkaisimme kuvassa näimme, miten Allen saapui keppiniä nojaten äitinsä luokse, joka nykyään asuu talossa 28 Law St. North Valley Stream, L. I. N. Y. Hän on saanut Purple Heart kunniamerkkin.

Private First Class, Medical Detachment, U. S. A. Allen P. Halko sanoi:

"Me tiedettiin jo että jotain suurta on tekillä. Arvasihan sen jo siitä, että keskellä yötä herätettiin määräkysellä, että: Nopasti täysin pukeutua, varusteet selkään ja juoskaa paikallenne laivan kannelle, että todellisen hyökkäys on edessä.

"Mutta eihän meillä voimut olja aavistustakaan että se on Pohjois-Afrikka ennen kuin marraskuun 3 päivän aamuna. Minä olin menossa ruokailuhuonetta kohti, kun kova-ääninen (lousspeak-er) mekasti:

"Lähtökäsky! kokoontuu laivan kannelle, oikealle!"

Me menimme sinne. Kaikki toiset miehet olivat jo siellä, kuulla pienistä ryhmistä kamella. Silloin kuului ääni — ja se oli kymmeniä värejä vihistäviä pitkin selkärangkaan. Komenus kuului:

"Miehet, me tulemme astumaan maihin Pallois Afrikassa kello 4 marraskuun 8 päivän aamuna. Rantaa johon me laskemme on Safi. Me voimme saada vastustajia. Jos niin käy, alkää pysähtyä; meidän läpi. Olsit raukkomaiskut sylkivät kuu laan satamaan. Me olimme noin 200 jalka päässä rannalta. Kimmot kuuluivat ympärillämme, pu-

kaisella miehellä on oma tehtävänsä. Hyviä omea!"

Saleisuus on tullut julki!

Harjoitukset alkoivat. "Siinä se oli.

Siitä heikistä alkain, me harjoittelimme. Mustalle taululle oli piirretty kartta, jota tutkimme kunnes jokainen paikka Safi maastosta oli täydellään tunnettu.

Lautnantti Harry Kopelman kutsui meidät koolle, ja kertoi, että kenraali Mark Wayne Clark oli päässyt kosketuksiin.

Hän antoi jokaiselle meistä pienen kartan ja selosti tarkasti mitä kunkin oli tehtävä.

Minä muistan määräkysen niin tarkasti kuin ne olisivat puinettuna aivoihini.

"Private Halko: Sinun tulee pysytellä bunkassasi (makuuvälikassasi) puolivon aikana, marraskuun 7 päivää vasten, odottaen siksi kunnes kuorma-
vee (barge) numeron kuulet.

"Kuin 'barge' jossa olet, rautatuu, niin heti rantaan, seuraan rannikkoa oikeaan suuntaan, siksi kunnes tulet uomaan, joka on merkitty kartalle 'A'. Se uoma on kahden järjenteen välissä.

Jatka matkaa si pitkin uomaan, kunnes tulet tienkyläälle, siitä käännä vasempaan tietä pitkin, kunnes tulet paikalle joka on merkitty 'B'. Siellä tapaavat joukkueen toiset miehet ja siellä liitymme pataljoonaan."

Tataturmien varalta.

Samalla hän selosti miten on menteltävä, jos sattuu tapaturmia (casualty), että minun on autettava loukkaantuneita, jos mahdollista suojaan ja sitten jatkaa matkaa. Lautnantti Kopelman sitten lisäsi rauhallisesti:

"Mahdollisesti voitte joutua tuleen. Jos niin käy — painautukaa alas, menkää lymyapaikasta toiseen ja pyrkikää perille niin pian kuin mahdollista.

Lauantai, marraskuun 7 päivä oli päivien päivä. Me söimme juhla-aterian kello 11 illalla — Paksu lihaa, vihanneksia, kahvia ja piirakkaa.

Keskiviikon aikana olin makuuvälikassani, täysissä pukimissa, rensseli (puck) ja lapio selässä, sulfa-pillereitä vyössä ja määräys, että ottaa yksi pilleri joka viiden minuutin kuluttua, jos haavoituit.

Täsmälleen kello 3 aamulla, kova-ääninen alkoi mylvä: "Valmistautukaa maihin. Tulkaa ulos heti kuin kulette venheenne numeron." — Samalla alkoivat tulla numerot.

"Venheit No. 1, 2, 5 ja 6 ilmoitettua laskuverkkoon kohdalle. Venheit No. 3, 7 ja 8 ilmoitettua laskuverkkoon kohdalle.

Käteni alkoivat hikoilla. Yksi ystävästäni Bobbie Firehook, istui kanssani, makuuvälikassani laidalla. Minun venheeni numero oli 12, se vuidaan ilmoittaa pian.

"Tiedättehän", huudahti Bobbie äkkä: "meidän täytyy tavata siellä, meidän täytyy". Juuri silloin ilmoitettiin Bobbin venhe.

Hän hypäsi äkkä ylös, puristi kättäni. Hän katsahti taakseen, heilautti kättään ja hävisi. "Venheit No. 11, 12 ja 16 miehet valmistautukaa astumaan maihin."

Minä hypäsin ylös, kapusin metallisia portaita ylös, paikalle jonne oli määrätty. — Avasin oven — seisoin, kuten läväistynä.

Koko maailma näytti tuleen hulleksi, sellainen melu ja paukukina täytti ilman, ja taivas näytti olevan kuin roomalaisen tulitikut vallassa. Coney Island oli äkkä tultu hulluksi.

"Pauke ja jatkuva laivaston tykkien jirinä, johon liittyi ranskalaisen "Ack, Ack" (torjuntatykkien) jyske rannikolta. Meidän tykkimme syöksivät tulta, täyttien tahtitavasta kuulilla.

Laivame äkki näytti jotenkin jylhältä. Minä pimeässä ihvin paikalleni joka oli noin 40 jalkaa laivan kokasta. Venheeseemme juuri silloin lastattiin sotilasauton ja tankki. Meri oli tyyni.

Taas alkoivat "ack ack" pysäyt rallattua. Noin 7,000 jalan korkeudessa näimme vihollisen pommittajan. "Ack ack" pysäyt syöksivät tulta sitä kohti ja se hävisi näkymättömiin.

"Olimme silloin noin 4 tai 5 mailia rannasta. Ranskalaiset tykkivät edelleen pauksuivat, mutta kuulut eivät sattuneet meihin.

"Kuin laskuun venheeseemme, oli jo aamunkoitto. Rannalta johon kuulamme saatuivat paikky sauhua. Merisotila ohjasi venettämme. Me seisomme nojaten kanteisiin ja toisimme ja olimme aika iloisia, useat jutellen hauskosti.

"Juuri silloin alkoi kuulua rannasta, kuten kiviä olisi viskottu venettämme vastaan ja joku huusi: "Heittätykkää alas."

"Me heittäydymme. Ranskalaisen kuularuusut sylkivät kuu laan satamaan. Me olimme noin 200 jalka päässä rannalta. Kimmot kuuluivat ympärillämme, pu-

doten veteen ja venheemme laivoihin. Olimme jo 100 jardiin, sitten 50 ja lopulta pääsimme rantaan. Minä hyppäsin veteen, noin vyötäisiin saakka upoksiin. Ensimmäinen tehtävämme oli avustaa auton saamista maihin.

"Olimme kuulasteen keskellä, kuulat saatuivat venheen laitoihin, antoon y. m. mutta ihmeellistä kyllä, me pelastuimme. — Kuulat vinkuivat korvissamme, suhsten ja räjähtelivät, ikäänkuin ne polttaisivat ilmaa.

"Kuului komento: "Hajaantukaa!" — Kaikki mitä voim silloin ajatella: Mihin? Mistä löytää suoja?

"Mitään suojaapaikkaa ei ollut näkyvissä, ainoastaan puolen jalan korkuinen hiekkasärkki, jonka aallot olivat muodostaneet. Samalla kuin toisia miehiä purkauit ulos venheistä, juoksimme ja heittäydymme hiekkalle.

"Makasin mairällä hiekkalla. "Minun täytyy päästä sille uomalle ja määräpaikkaani, kuten minut määrättiin", se kaikui korvissani. Nousin ylös ja aloin juosta pitkin rantaan — Päm! — kuului laukaus ja tuntuu siltä kuin joku olisi löynyt pesäpallokepillä polveeni. Kaaduin käsilläni. Polveeni ei koskenut, mutta koko jalka tuntui turulta.

"Käännyn sitä katsomaan ja huomasin, että polveni on verinen ja kulta sinkkoi edelleen, raappien hietikkoa. Eräs kuula vihelsi noin tuuman verran nenäni ohit.

"Minä olen menettänyt miestä, ajattelin. Tämän siis jään, kuten savikykyhkönen. Tässä makaaan, tähän kuolen. Mutta joku päässäni sanoi: "Nouse, pyri suojaan, pyri suojaan, mutta mihin?"

"Aloin kaivaa hiekkaa käsilläni. Selässäni oleva tankki oli haitana. Jos nousen ylös ja heitän sen pois, niin olen alttiina vihollisen tulleille. Siinä oli vaikea pulma, maatakkoo tässä ja odottaa kuolemaa, tai nousta ja uhmata vihollisen tulta?"

"Nousin istualleni, heitin reppun pois ja aloin villisti kaivaa taaskin. Katselin ympärilläni ja noin 10 jalka päässä näin toisen suojaan, jonka käsi oli murskautunut hänen alleen, mutta kasvat olivat rauhalliset. — En ole koskaan ennen katsonut kuollutta miestä, mutta tiesin, että hän oli kuollut.

"Katsotin vasemmalle ja näin näyn, jota en voi koskaan unoittaa: Kaiken tämän helvetin keskellä, kuullen sinkkoilevaa ympärilläni, näin arabialaisen, puoliastomian naisen, joka istui kannon päällä, sylilapsi käsivarhillaan. — Siinä hän katsoi meidän, selki ranskalaisen tykkituleen päin. Silloin tällöin hän rauhallisesti käänti päätään, katsahtaakseen ympäristönsä, vähitellen välttämättä kuulista ja jyrinästä.

"Miehiä yhä laskettiin kuorma-venheistä ja toiset juoksivat ja heittäytyivät hietikalle, toiset miehet hääräsivät autojen ja aseistuksen kimpussa, yrittäen saada niitä maihin.

Kaivoin kuopan, johon laskuun. Muistin, että minun oli otettava sulfa-pillereitä, otin niitä pari ja ryppäsin vettä pullostani. Varovaisesti nousin ja kurkkailin kynnärpäini alta ja enpä ollut uskoa silmiäni kuin näin pienen valkoisen lipun ja sitten kuulin komennon:

"Lakatkkaa ampumasta!"

"Ampuminen ja meiske lakkasi, joskus sieltä ja täältä, kauempana kuului vielä tykkien järähdystä, jostain vuorien takaa.

"Vasta sen jälkeen aloin kuulua haavoittuneitten valituksia, kun he sanoivat: "Hei, kaveri siellä, venen juoksee kuiviin" ja sitten joku toinen sanoi: "Eikö kenelläkään ole kääreitä, tuolle miehelle?"

Kuulin äänen: "Halko, oletko haavoittunut?" Hän oli korpuraali von Figlio. "En pahasti", sanoin hänelle.

"En halunnut näytellä urhon osaa, mutta tiesin, että haava ei ollut hengenvaarallinen.

"Eräs kaveri, Wilson nimeltään, samoin private, tuli esille. Häneltä ranskalaisen kuula oli näpistänyt peukalon pois vasemmasta kädestä ja toinen kuula meimyt kynnärpäästä läpi. Pitidin hänen olkapäästään ja niin nousimme ylös ja hiljaa menimme paikalle, josta meidät pelastettiin."

Sinä on brooklyniläinen, "Finetownin" pojan kertomus selkälaukastaan Pohjois-Afrikan rannikolla.

Private Allan P. Halko on nyt täällä, äitinsä luona tervehdyksissä.

KULKIJA

Sytty tähdet taivahalle, tunnuu pitkä valkuite. Itatuuli puiden alle talvi-illan varjot vie.

Pitkin tietä taloutta kulkee haamu hiljainen... Häipyi sinne, minne monta häipynyt on lailla sen. Valdemar Sara.

CONCORD, N. H.

Calkin & Hussey
HAUTAANTOIMISTO

Concord, N. H.

2 South State Street
Puh. 3410

SPRINGFIELD, VT.

E. H. DAVIS
Hautaustoimisto

99 Summer Street,
Springfield, Vermont
Tel. 375

CHESTER, VERMONT

Paul W. Adams
Funeral Service

CHESTER, VERMONT
Tel. 2386

NEWPORT, N. H.

FAIRBANKS GARAGE

CHEVROLET

Chevrolet—Oldsmobile
myynti- ja palvelusliike
20 North St., Newport, N. H.
Puhelin 271

Stockwell's Greenhouse

140 No. Main St. — Newport, N. H.
Kukkalaitetta
Leikkaita kukkia

DIXIE C. NEWTON
HAUTAUSTOIMISTO

42 Main St., Newport, N. H.
Kotipaikoille: Kotipuhelin 118-R.
Konttoripuhelin 118-W.

GUILD, N. H.

T. R. NICHOLS
Sekatavarakauppa

Sunapee Road, Guild, N. H.
Tel. 287-W

MILFORD, N. H.

Leon C. Tucker
FUNERAL SERVICE
PHONE 185 MILFORD

Souhegan
National Bank

MILFORD, N. H.

Vakavarainen, Luotettava,

Konservatiivinen

Pieniä lainoja auton ostoon, ja muiden laskujen maksuun,

kuukausimaksulla

Federal Deposit Insurance Corporationin jäsen.

Port Chester, N. Y.

Tanssit

on New Lebanon haalissa tämän kuun 30 päivänä. Toivotaan, että ympäristön suomalaiset ottavat tämän huomioon ja saapuvat tonseihin suurella joukolla. Galsolinia ei ole, joten täytyy kulkea bussilla ja kävellä. Siihenkin täytyy tottua. Haalilla tavataan.

Port Chesterin osaston kokous

on helmikuun 23 päivänä. Tähän kokoukseen pitäisi jokainen jäsen saapua. Uudet jäsenet ovat myös tervetulleita. Esille tulee haalisyys, sillä haalin vuokraopimus menee pian umpeen. Jokainen täytyy olla sanomassa sanansa. Siellä nähdään. — Joku.

ASHBY, MASS.

United Co-op. Farmers Inc.

lokaalimme vuosi- sekä kuukausikokoukset pidetään ensi maanantai-iltana t.k. 25 p.Toivo ja Jennie Hietalan kodissa. Saapukaapa kaikki, sillä nythän on taas saatava virkailijat y.m. alkaenelle vuodelle, sekä muutakin mielenkiintoisia asioita. Siis silloinpa sitä taas saamme tavata toisiammekin samalla.

Sitten muutakin

sillä samalla reissulla. Ne jotka aikovat uudesta nyt loppuvat Työväen osuustoimintalehdessä Suotilaukset, voivat ne uusia ja samalla ilmiölehdellä ottaisiin uusiakin

tilauksia, sillä siihen hintaansa nähden tämä lehti on tilaamisen arvoinen, mikä on vaan dollari ja vartti vuodelta. Se tuo joka viikko ilmeistä laajasta ilmiöstä lehti, mikä kertoo asioita niin laajoilta alueilta. Samalla myös sisältää paljon hyviä terveys- ja myös kotitalousohjeita y.m. ja siite saa osuustoimintaa seurata muuttala käsin. Oikeastaan tämän kirjoittajan mielestä olisi sellainen salainen toivomus, että nämä paikalliset osuustoimintatallikheet niistä valistustarkoituksiin huovutetuista varoistaan myöntäisivä osan siihen, että kaikille jäsenille tilattaisiin osuus toimintalehti, mikä olisi paras tuopagagitaattori, sillä se joka viikko saapuu jokaisen jäsenen kotiin. Täten saataisiin osuustoimintatallistustyö niittenkin jäsenten eteen, jotka eivät muuten millään laule liikkeelle ei koskaan koukkuin eikä mihinkään valistustilaisuuksiin, saadas edes tuon sanansaattajan säännöllisellä saa puolisella muistuttaa heille osuus toiminnan olemassaolosta ja varsinakin nykyään kuin olosuhteiden pakotuksestaakin valistustyön teko ja tilaisuusjärjestäminen meidän psähdyksissä, niin sitäkin enemmän olisi nyt osuustoiminnallisen kirjallisuuden ja lehden välityksellä pidettävä a-siaa yllä. Toiseksi nyt kuin autot on tallissa, illat on pitkät ja muutoinkin on ikävä suomenkielisiä uusia muutaakin kirjoja ei ole nyt luettavaksi tullut. Suotilaukset, voivat ne uusia ja samalla ilmiölehdellä ottaisiin uusiakin Raivaaja tulee tietenkin jokaisen

Onnittelumme

Aino ja Emil Andersonille

hopeahääpäivänne

johdosta, jota vietettiin Spencer Central Koulussa
tammikuun 5 päivänä, 1943

Mr. ja Mrs. Jack Hendrickson
Cranberry, N. J.
Corp. Edward Hendrickson
Red Bank, N. J.
Mr. ja Mrs. Everett Green ja
Everett
Miss Maiju Standing
New York City
Mr. ja Mrs. John Holme
New York City

Mr. ja Mrs. Sanittu Fors
Mr. ja Mrs. Emil Salmi
Mr. ja Mrs. Paul Laven ja Sally
Mr. ja Mrs. Edward Tontila
Mr. ja Mrs. John Walker
Mr. ja Mrs. Wm. Enroth

Mr. ja Mrs. Otto Huhta ja Otto
Mr. ja Mrs. Antti Rasp
Mrs. Hilma Salo
Mr. ja Mrs. Antti Siira ja
Walter
Mrs. Mari Huopana
Mrs. Aune Laine
Mr. Robert Bingham
Mr. ja Mrs. Matt Aho
Mr. ja Mrs. J. W. Janhonen
Mrs. Jenny Huhta
Mr. ja Mrs. John Koski ja Linda
Mr. ja Mrs. August Halme
Mr. Harry Mattson
Mr. ja Mrs. Väinö Walkama
Mr. ja Mrs. Oscar Haynes ja
Edward

Sydämelliset kiitokset

taldomme lausua niille ystäville ja tovereille, jotka meille niin kauniin ja muistokirjoituksen illan laitoite yllätykseksi 25-häpäivänne kunniaaksi Spencerin vanhalla koululla 5 p:nä tammikuuta 1943. Parhaimmat kiitokset lausua alkuunlittajille Mrs. Elma Seeralle, Mrs. Laine Lavenille, Mrs. Ruth Koskelle. Kiitos Sallille kukkien laitoite rintoihimme ja kiitos kauniista puheesta Wiljam Janhusele, John Koskelle kokeiloon soitosta, Paul Lavenille siitä suurisesta launimuksesta ja puheistuksesta. Kiitos osaston tovereille ja

Abbardston, Mass. Tel. 10-2